RAPPORTAGE

Grip op grote projecten

Een onderzoek van de Rekenkamer Hardinxveld-Giessendam

Eindrapport

VOORWOORD

Beste lezer,

De rekenkamer van gemeente Hardinxveld-Giessendam heeft onderzoek gedaan naar grote projecten. Dit onderzoek is opgenomen in het onderzoeksprogramma van de rekenkamer. Centraal staat de vraag of en hoe de gemeente grip heeft op grote projecten.

Het voorliggende rapport bevat de resultaten van het onderzoek. De resultaten zijn gebaseerd op een algemene analyse en verdieping van één project. Dit project is door de rekenkamer geselecteerd in een oriënterende fase van het onderzoek waarin gesprekken zijn gevoerd met een afvaardiging van de raad, het college en de ambtelijke organisatie. In die gesprekken kwam naar voren dat van dit project geleerd kan worden, ook voor andere projecten.

De rapportage is opgesteld door Ing. Peter Struik MBA en Hilda Sietsema.

Noordwijk, 30 juni 2026

LEESWIJZER

Dit rapport bestaat uit vier delen

Deel 1 Introductie

Dit deel beschrijft het doel van het onderzoek, de onderzoeksvragen en de bril waarmee de onderzoekers naar grip op grote projecten kijken.

Deel 2 De Kern

Dit deel is voor de lezer die op hoofdlijnen de antwoorden op de twee hoofdvragen van het onderzoek wil zien:

- Wat zijn verklarende factoren voor het wel of niet hebben van grip op grote projecten en waarop is nog versterking van grip mogelijk?
- In hoeverre is de gemeenteraad in staat gesteld om te sturen en te controleren op (de risico's) in de uitvoering van grote projecten en in hoeverre heeft de gemeenteraad die rol ook opgepakt?

Dit deel bevat tevens de zienswijze van het college van B&W op de conclusies en aanbevelingen.

Deel 3 De Bevindingen: algemeen beeld

Dit deel presenteert algemene bevindingen, zoals de werkwijze van de gemeente rondom grote projecten in het algemeen en verklarende factoren voor het wel of niet hebben van grip.

Deel 4 De Bevindingen uit de verdiepende casus IJzergieterij

Dit deel is voor de lezer die de bevindingen uit de bestudering van de verdiepende casus tot zich wil nemen. In dit deel worden verschillende deelvragen beantwoord:

- **Verdiepend beeld:** verklarende factoren voor het wel of niet hebben van grip en wat er geleerd kan worden van het geselecteerde project.
- **Politiek-bestuurlijke sturing en informatievoorziening.**

Bijlage 1 Tijdlijn project IJzergieterij

Bijlage 2 Respondenten en schriftelijke bronnen

Navigatieknop

De onderzoeksvragen

De hoofdvragen van het onderzoek zijn:

- Wat zijn verklarende factoren voor het wel of niet hebben van grip op grote projecten, en waarop is versterking van grip nog mogelijk?
- In hoeverre is de gemeenteraad in staat gesteld om te sturen en te controleren en in hoeverre heeft de gemeenteraad die rol ook opgepakt?

Om deze twee centrale vragen te beantwoorden zijn zij vertaald naar verschillende onderliggende deelvragen. Deze deelvragen, en de beantwoording daarvan, vindt u in deel 3 van dit rapport.

De aanpak in drie stappen

Stap 1: Brede inventarisatie

Voor een afvaardiging van de raad, het college en de ambtelijke organisatie zijn interactieve groepsgesprekken georganiseerd. Dit om een algemeen en breed beeld op te bouwen over welke projecten de deelnemers inschatten dat er sprake is van sterke of zwakkere grip door de gemeente. Tevens werd er in de gesprekken gezocht naar wat daartoe verklaringen zijn. Hierdoor ontstond zicht op de gehele bandbreedte van de mate van grip op grote projecten. Vervolgens is in afstemming met de begeleidingscommissie van de rekenkamer één project gekozen voor nadere verdieping. Het project IJzergieterij is gekozen omdat het een (recent) afgerond project betreft, waarin zich momenten hebben voorgedaan die ook voor lopende en toekomstige projecten leerzaam zijn. Het project Gemeentehaven is daarbij ook in de afweging meegenomen. Dit project is niet gekozen omdat het voor de gemeente een uniek karakter heeft. Een dergelijk project zal zich in de toekomst waarschijnlijk niet meer voordoen.

Stap 2: Verdieping

In deze stap is ingezoomd op het project IJzergieterij. Doel was om concrete verklarende factoren in beeld te krijgen voor het wel of niet hebben van grip. Schriftelijke stukken zijn bestudeerd en er zijn gesprekken gevoerd om zicht te krijgen op de daadwerkelijke praktijk van de sturing van de gemeente op het project. Als eerste zijn gesprekken gevoerd met betrokken externe actoren. Daarna is een reflecterend groepsgesprek gehouden met het ambtelijk projectteam, portefeuillehouders en een afvaardiging van de raad.

Het onderzoek heeft in de verdiepende fase een enorme vertraging opgelopen. Het bleek voor de ambtelijke organisatie moeilijk om tijdig schriftelijke stukken digitaal te leveren. De stukken bleken versnipperd te liggen in de organisatie en of niet digitaal voorhanden. Deze waren wel nodig om een compleet beeld te krijgen van het gehele dossier. Hier gaan we in dit voorliggende rapport nog verder op in.

Stap 1 Brede inventarisatie

- Bandbreedte onderzoek.
- Selectie projecten aan de bovenkant van grip en aan de onderkant van grip.

Stap 2 Verdieping op één project

- Bestuderen van schriftelijke stukken.
- Grip in de praktijk: gesprekken met externe en interne actoren.

Stap 3 Rapporteren

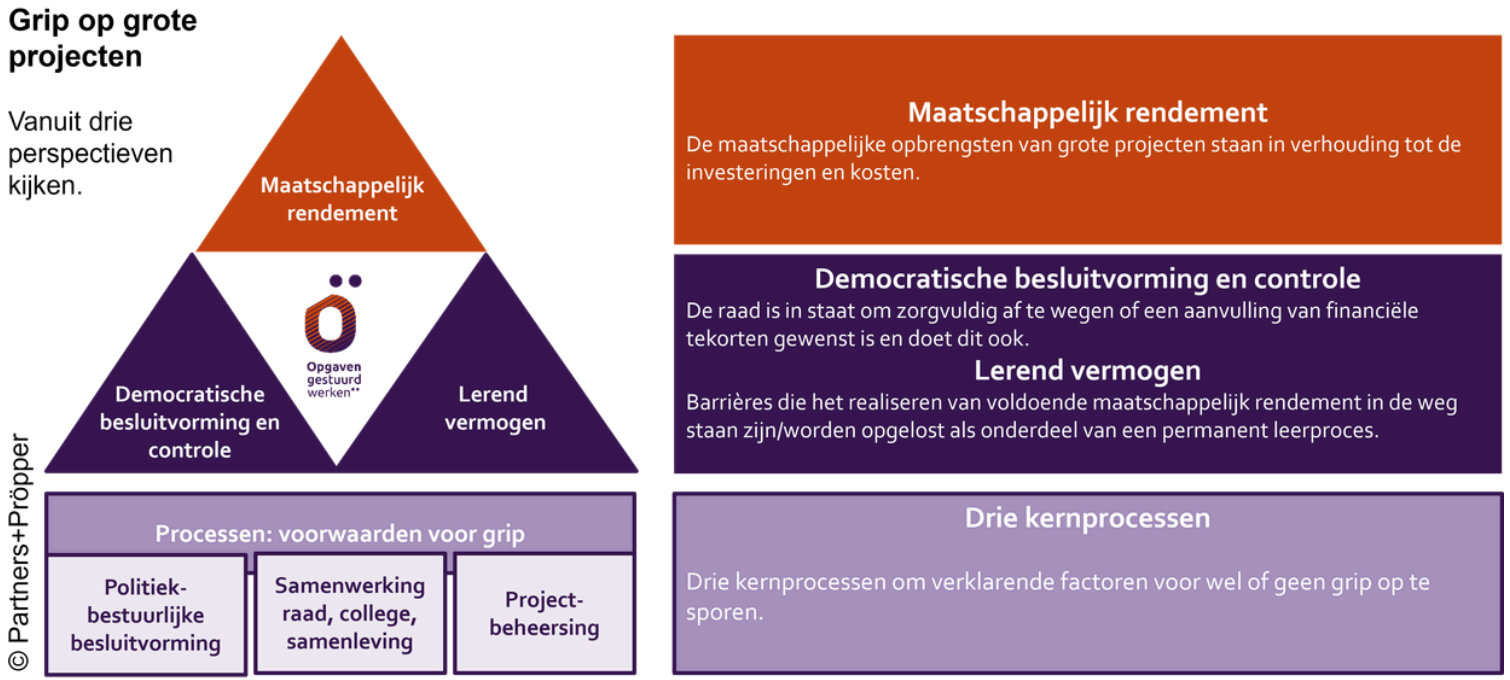
- Conceptrapport van bevindingen voor ambtelijke verificatie.
- Eindrapport met conclusies en aanbevelingen voor bestuurlijke zienswijze.

Evaluatiemodel: de bril waarmee naar grip op grote projecten is gekeken

Het onderstaande evaluatiemodel vormt de bril waarmee de onderzoekers hebben gekeken. Het bevat drie hoofdnomen, deze spitsen zich toe op drie perspectieven waarmee we naar grip op grote projecten kijken. Er is sprake van grip als:

- Er wordt gestuurd op basis van **maatschappelijk rendement** van grote projecten;
- Er sprake is van **democratische besluitvorming en controle** op cruciale momenten die bepalend zijn voor het maatschappelijke rendement;
- Er sprake is van **lerend vermogen** rond projecten. Dit door in te spelen op vooraf bekende factoren of factoren die gaandeweg in een project spelen.

Verder wordt in dit onderzoek gekeken naar verklarende factoren voor het wel of niet hebben van grip. Dat doen we langs **drie kernprocessen** die voorwaardelijk zijn om grip te krijgen en te houden: politiek-bestuurlijke besluitvorming, samenwerking raad/college/samenleving en projectbeheersing.

Conclusies

Wat zijn verklarende factoren voor het wel of niet hebben van grip op grote projecten?

Algemeen beeld

Er zijn tal van verklarende factoren voor het wel of niet hebben van grip op grote projecten. Uit de brede inventarisatie - die was gericht op een zelfevaluatie - blijkt dat zowel de raad, het college als de ambtelijke organisatie de factoren voor de gemeente goed in beeld hebben. Deze zijn in wisselende mate in verschillende projecten binnen de gemeente aan de orde. Met andere woorden: de gemeente geeft aan op sommige projecten voldoende grip te hebben, op andere projecten minder, en heeft daar verschillende verklaringen voor. Zie de tabel rechts voor een samenvatting op hoofdlijnen.

Om al deze factoren te kunnen beheersen, heeft de gemeente een eigen handboek projectmatig werken. Tegelijkertijd huurt de gemeente projectmanagers in van het projectenbureau van de gemeenschappelijke regeling Drechtsteden. Dat bureau werkt met een eigen handboek voor projectmatig werken, bekend onder de titel 'Projectmatig Creëren'. De gemeentelijke organisatie volgt in de praktijk geen van de handboeken volledig. Dat wordt geconstateerd in het organisatieplan 2025 én bevestigd in gesprekken in het kader van dit onderzoek. De belangrijkste verklaring die wordt gegeven, is de informele organisatiecultuur, waardoor er te weinig wordt vastgelegd en te veel adhoc wordt gewerkt. Ook zijn er veel personele wisselingen ten aanzien van projectleiders, waardoor de continuïteit van projecten onder druk staat, en verbindingen met externe stakeholders verzwakken.

Professionalisering projectmatig werken

De leiding van de gemeentelijke organisatie heeft daartoe in het organisatieplan 2025 een aantal maatregelen voor ogen. Met betrekking tot de beheersing van grote projecten wordt voorgesteld een strategisch procesmanager aan te stellen die een bijdrage moet leveren aan de professionalisering van projectmatig werken en binnen projecten verantwoordelijk is voor de afstemming van belangen van interne en externe stakeholders. Inmiddels is dit in gang gezet. Een functiebeschrijving en een vacature voor de functie van 'Coördinator (Ruimtelijke) Projecten' zijn gereed.

Algemeen beeld uit de brede inventarisatie

De drie kernprocessen	Verklaringen wanneer er sprake is van sterke grip.	Verklaringen wanneer er sprake is van zwakkere grip.
Politiek-bestuurlijke besluitvorming	Het college werkt met een duidelijk bestuurlijk mandaat van de raad. Er zijn ook voldoende mogelijkheden voor bijsturing.	Er is binnen de raad geen gedeeld beeld over de criteria waarmee de raad een oordeel vormt over het project.
Samenwerking: raad, college en samenleving	Het is duidelijk waar de raad of het college over besluit. Daardoor wordt de raad in positie gebracht door het college op cruciale momenten van (her)overweging. De raad wordt door het college regelmatig op formele en informele momenten door het college geinformeerd over de stand van zaken van het project. Er zijn heldere afspraken met de initiatiefnemer (project-ontwikkelaar) vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst.	Er zijn veel externe actoren waar de gemeente geen of beperkte invloed op heeft. Ook is het vooraf niet altijd duidelijk wie waarvoor verantwoordelijk is. Opstapelende en blokkerende wet- en regelgeving. Moeizaam proces van inwonersparticipatie door tegenstrijdige belangen van de initiatiefnemer, inwoners en de gemeente.
Projectbeheersing	Een heldere inrichting en rolverdeling van de sturingsdriehoek: bestuurlijk opdrachtgever, ambtelijk opdrachtgever en ambtelijk opdrachtnemer. Inrichting van een stuurgroep en een projectteam.	Onvoldoende langjarige continuiteit van de bemensing van de projectleiding en het projectteam. Informele organisatiecultuur dat adhoc werken in de hand werkt. Projectleiding heeft minder zicht op financien. Dat ligt nu bij grondzaken waardoor het voor de projectleiding lastig sturen is.

Waarop is versterking van grip nog mogelijk?

Het project IJzergieterij is verdiepend bestudeerd met het oog op de vraag: wat kunnen we leren van dit project, en waarop is versterking van grip nog mogelijk? Hierbij is gekeken naar de drie perspectieven die maatgevend zijn voor de grip op een groot project (zie het evaluatiemodel in deel 1): maatschappelijke rendement, democratische besluitvorming en lerend vermogen.

Samenvattend beeld van verbeterpunten

Hieruit komen vier kernpunten naar voren waarop versterking van de grip nog mogelijk is:

1 **Inwonersparticipatie:** De raad is nog niet in staat om de kwaliteit van inwonersparticipatie op een eenduidige wijze te beoordelen;
2 **Informatiehuishouding:** De inrichting en regels rondom de informatiehuishouding van (grote) projecten zijn nog niet stevig geborgd;
3 **Evalueren en leren:** Na het uitproberen van nieuwe zaken, maar ook na het overnemen van aanbevelingen van de rekenkamer, wordt de leercyclus niet gesloten met een evaluatie en niet vertaald naar werkwijzen, handreikingen en of leidraden. Het eenmaal geleerde wordt daarmee niet stevig geborgd;
4 **Strategische risicobeheersing:** De gemeente is voor grote woningbouwprojecten sterk afhankelijk van één projectontwikkelaar. Die heeft binnen de gemeentegrenzen een dominante positie. Met de anterieure overeenkomst draagt deze ontwikkelaar het overgrote deel van de financiële risico's. Wat gebeurt er als deze tussentijds of achteraf deze risico's niet meer kan dragen?

Beeld langs de drie perspectieven

De doelen van het project zijn gerealiseerd. Het beoogde aantal woningen is gebouwd, alsmede de realisatie van vier commerciële ruimten. Daarbovenop is er met de realisatie van het 'plein' aan de rivier voor alle inwoners van Hardinxveld-Giessendam een ontmoetingsplek gerealiseerd.

De invulling van de commerciële ruimten is nog een aandachtspunt. Het vestigen van horeca blijkt moeilijk. De gemeente heeft daarop echter nauwelijks of geen invloed.

De gemeente probeert nieuwe werkwijzen uit. Zo is de bestemmingsplanprocedure en de bouwvergunnings-procedure tegelijkertijd verlopen. Dit was cruciaal om het project te versnellen. Een evaluatie hiervan is tot op heden echter niet gedaan, evenmin als een evaluatie van het project als geheel (het handboek *Projectmatig werken* schrijft dat voor). Punten van aandacht zijn:

- Het bestemmingsplan is tot op heden nog niet onherroepelijk. De juridische risico's zijn volgens het college wel beheersbaar;
- Er zijn verbeteringen in gang gezet ten aanzien van de informatie-huishouding rondom grote projecten, zoals het aanstellen van projectsecretarissen. De inrichting en regels rondom de informatie-huishouding van (grote) projecten zijn er echter nog niet vastgelegd;
- Aanbevelingen van de voormalige rekenkamer over inwonersparticipatie zijn niet geheel uitgevoerd.

In hoeverre is de gemeenteraad in staat gesteld om te sturen en te controleren op grote projecten en in hoeverre heeft de gemeenteraad die rol ook opgepakt?

De raad is door het college goed geïnformeerd en wordt in positie gebracht als dat nodig is. Een sterk punt is dat de raad signalen uit de samenleving adequaat naar de politieke arena vertaalt. Kernpunten waarover inwoners zich zorgen maken, komen daarbij goed voor het voetlicht: inwonersparticipatie, verkeersafhandeling en bodem-kwaliteit. De raad worstelt verder nog met een aantal punten:

- De raad weet nog niet de kwaliteit van inwonersparticipatie op een eenduidige wijze te beoordelen. Dit met een bredere set van criteria dan enkel weerstand in de samenleving en onvrede bij belangengroepen. De raad worstelt daarbij ook met hoe om te gaan met wantrouwen bij inwoners over resultaten van onderzoeken;
- De raad maakt zich zorgen over anterieure overeenkomsten die door het college worden afgesloten. Eén projectontwikkelaar heeft binnen Hardinxveld-Giessendam een dominante positie. Daarmee is een grote afhankelijkheid van deze partij ontstaan;
- Tot slot is het voor de raad moeilijk om politieke kernpunten te destilleren uit de grote hoeveelheid (technische) informatie.

Aanbevelingen

In lijn met de voorgaande conclusies doen we aanbevelingen aan het college en aan de raad.

Aanbevelingen voor het college

Aanbeveling 1 Actualiseer het Handboek Projectmatig Werken

Actualiseer dit handboek en neem daarbij mee:

- Het informatie- en verantwoordingsregime richting de raad. Beschrijf dit regime en draag er zorg voor dat dit regime steviger is naarmate de risico's van een project toenemen. Sluit daarbij aan op de typen projecten zoals genoemd in het huidige handboek, of verfijn dit verder. Daarin worden projecten onderscheiden op basis van de mate van politiek- en financieel risico;
- De aansluiting op de werkwijze van het projectenbureau van de gemeenschappelijke regeling Drechtsteden, te weten *Projectmatig Creëren*. Deze werkwijze is moderner, het biedt recentere inzichten op het gebied van projectmatig werken.

Aanbeveling 2 Veranker de informatiehuishouding

Het aanstellen van projectsecretarissen, die volgens een vaste mappenstructuur informatie vastleggen, is een goede eerste stap. Leg echter de werkwijze, methodieken, systemen en informatiestructuur ook vast in een leidraad die aansluit op verschillende fasen van een project én op het in aanbeveling 1 genoemde informatie- en verantwoordingsregime aan de raad. Geef de organisatie vervolgens stuurinstrumenten in handen waarmee de juistheid en volledigheid van de informatie ook kan worden gecontroleerd, bijvoorbeeld:

- Het gebruik van checklists voor de projectsecretarissen;
- Het regelmatig uitvoeren van een audit op de informatiehuishouding van projecten, en het op basis van de resultaten uit audits voortdurend verbeteren van de kwaliteit van de informatiehuishouding.

Een goede informatiehuishouding waarborgt ook dat bij personele wisselingen de nieuwe projectleider snel kan worden ingewerkt, informatie niet verloren gaat en de opvolging van de relatie met interne en externe stakeholders vloeiend verloopt.

Aanbeveling 3 Maak evalueren onderdeel van een sluitende leercyclus.

Evalueer elk project achteraf, of indien nodig ook tussentijds. Richt de evaluatie op majeure verklarende factoren voor het wel of niet hebben van grip op het project. Dus geen algemene tijdrovende evaluatie van het geheel, maar richt de evaluatie vooraf op de kernpunten waarvan geleerd kan worden. Ten aanzien van het project IJzergieterij zijn dit:

- Het parallel laten lopen van de bestemmingsplanprocedure en de procedure rondom de bouwvergunning;
- Inwonersparticipatie; evalueer dit samen met de raad en bewonersgroepen.

Borg het geleerde uit evaluaties ook daadwerkelijk in de praktijk en controleer of dat ook gebeurt. Controleer bijvoorbeeld in hoeverre de aanbevelingen uit eerder rekenkameronderzoek over inwonersparticipatie zijn geïmplementeerd en rapporteer daarover aan de raad. Het college heeft daartoe overigens ook een wettelijke verplichting.

Aanbeveling 4 Verken hoe strategische risico's te verkleinen en of strategische kansen te vergroten bij ruimtelijke projecten

Dit onderwerp hoort thuis in de kadernota Strategisch grondbeleid. De huidige kadernota van de gemeente Hardinxveld-Giessendam heeft een looptijd van 2023 t/m 2026. Het is daarom dit jaar toe aan een actualisatie, ook omdat per 1 januari 2024 de Omgevingswet in werking is getreden. Neem bij de actualisatie het zorgpunt van de raad mee, namelijk de grote afhankelijkheid van één projectontwikkelaar. Bespreek met de raad de eventuele mogelijkheden en onmogelijkheden om deze afhankelijkheid te verminderen.

Aanbeveling 5 Breng politieke keuzes helder voor het voetlicht

Het is voor de raad moeilijk om politieke kernpunten te destilleren uit de grote hoeveelheid (technische) informatie. Start daarom elk raadsvoorstel met een korte samenvatting van:

- Een beschrijving wat vooraf is gegaan;
- De politieke keuzes die voorliggen: ligt er één enkel scenario voor en welke afwegingen liggen daaraan ten grondslag, of valt er voor de raad nog wat te kiezen en welke belangen spelen daarbij?

Aanbevelingen voor de raad

Aanbeveling 1 Benut de meerwaarde van participatie door te werken vanuit een collectief kwaliteitsbeeld over participatie.

Participatie moet leiden tot betere kwaliteit van beleid en plannen. Dat lukt als de raad de volledige meerwaarde ook benut. Dat is meer dan het creëren van draagvlak en het in de politieke arena brengen van zorgen van inwoners. Participatie is bij uitstek een middel om verschillende belangen op tafel te krijgen. Belangentegenstellingen, daar waar de samenleving er zelf niet uitkomt, kunnen vervolgens in de politieke arena worden gebracht en leiden tot politieke keuzes. Een goed participatieproces waarborgt dat dit ook gebeurt.

- Het is belangrijk voor de raad om te beoordelen of er daadwerkelijk sprake is van een goed participatieproces, zowel vooraf (kaderstellende rol) als achteraf (controlerende rol). Vraag het college dan ook om vooraf voor majeure projecten een participatieplan aan de raad voor te leggen en achteraf verantwoording af te leggen over de uitvoering van dat plan.
- Beoordeel als raad vooraf en achteraf de kwaliteit van participatie vanuit een collectief kwaliteitsbeeld met kwaliteitscriteria. Dit met als doel een eenduidig en navolgbaar oordeel te kunnen vormen over de kwaliteit van een participatieplan of een uitgevoerd participatietraject. Dat oordeel kan gaan over participatietrajecten die zijn georganiseerd door de gemeente of door initiatiefnemers. Dit laatste sluit ook aan op de Omgevingswet. Ontwikkel daartoe een gedeeld kwaliteitsbeeld en bijbehorende kwaliteitscriteria, of vraag het college dit te doen. Zie rechts voor een eerste aanzet van de rekenkamer. Daarbij wordt opgemerkt dat gezien de bevindingen uit het voorliggende onderzoek de blokken ‘Procesdoelen’ en ‘Voorwaarden voor goed samenspel’ extra aandacht vragen.

Aanbeveling 2 Evalueer grote projecten.

Vraag het college om na realisatie van een groot project het project te evalueren en daarover aan de raad te rapporteren. Evalueer vooral samen: raad en college leveren beiden een bijdrage aan de evaluatie. Dit kan door gezamenlijk de evaluatievragen op te stellen, waarbij zowel de rol van de raad als die van het college wordt betrokken, alsmede het samenspel tussen raad en college. Betrek ook de inwoners (klankbordgroep of andere betrokken belangengroepen) bij de evaluatie van inwonersparticipatie.

Handreiking kwaliteitskader met kwaliteitscriteria voor participatie (zie de kwaliteitscriteria in de rode blokken)

De inhoudelijke opgave

- De kernopgave is voldoende afgebakend: het is helder wat er wel en wat er niet onder kernopgave valt.

De actoren

- De juiste actoren zijn betrokken en hun belangen zijn in beeld.

Procesdoelen

- Het is helder welk doel voor ogen staat met participatie en dat doel is/wordt ook gerealiseerd.

Zie mogelijke procesdoelen in het blokje hiernaast. In de praktijk zullen al deze doelen niet tegelijkertijd kunnen worden gerealiseerd. Het is dus zaak een behapbare mix van een aantal doelen te kiezen, op maat en afhankelijk van het vraagstuk dat voorligt. Ook kunnen procesdoelen gaandeweg een participatietraject wijzigen.

Keuzemenu procesdoelen

- Inhoudelijke verrijking van een plan en/of een hoger ambitieniveau;
- Verschillende belangen in beeld krijgen. Scherp krijgen waar de samenleving er zelf niet uit komt en de raad een knoop moet doorhakken;
- Meer invloed voor inwoners, ondernemers en/of maatschappelijke (belangen)organisaties;
- Beter inspelen op wat leeft in de samenleving;
- Betere samenwerking;
- Begrip en wederzijds vertrouwen;
- Zoveel als mogelijk draagvlak voor beleid of een plan;
- Versnellen van het proces;
- Verantwoordelijkheid maatschappelijke partijen vergroten;
- Imagoverbetering.

Voorwaarden voor goed samenpel

Alle voorwaarden voor constructief samenspel zijn ingevuld:

- Participatie biedt meerwaarde;
- Geschikte problematiek: voldoende belangrijk, hanteerbaar en openbaar;
- Openheid over welke ruimte er is om invloed uit te oefenen en de bereidheid om daadwerkelijk invloed te delen;
- Duidelijke rolverdeling en transparante en navolgbare besluitvorming;
- Constructieve relatie;
- Voldoende tijd, expertise, geld en middelen.

Bestuurlijke zienswijze van het college op de conclusies en aanbevelingen

GEMEENTE
Hardinxveld-
Giessendam

Betreft: zienswijze namens het college van burgemeester en wethouders (B&W) op het rekenkameronderzoek 'Grip op grote projecten' 2025/2026

Datum: 15 juni 2026

Geachte rekenkamer,

Dank voor het aanbieden van het eindrapport voor bestuurlijke zienswijze 'Grip op grote projecten', en gelegenheid hier middels deze zienswijze op te reageren. Als gemeente hebben we de afgelopen jaren een diversiteit aan grote projecten afgerond, waar het project IJzergieterij er één van was. Maar we hebben vooral omvangrijke ontwikkelingen voor ons liggen, wat het des te waardevoller maakt om te leren van wat achter ons ligt om zo goed beslagen ten ijs te komen voor wat komen gaat. Daarbij hebben we ook als organisatie zelf geconstateerd dat onze manier van werken rondom (grote) projecten geactualiseerd moet worden, hetgeen goed past in de doorontwikkeling van de organisatie. Wij zien dat ook terug in uw rapport. Het college is dan ook dankbaar voor de zorgvuldigheid waarmee het rapport tot stand gekomen is, en ziet de aangereikte verbeterpunten als waardevolle aandachtspunten voor zowel college, organisatie gemeenteraad. Want juist de samenwerking tussen die drie en de samenleving (waar ook zeer terecht veel aandacht voor is in dit rapport in het kader van een helder participatieproces) zijn het fundament waarop ook nieuwe ontwikkelingen tot stand moeten komen.

Graag geven wij per aanbeveling die gericht is aan het college onze reflectie:

1. **Aanbeveling 1 Actualiseer het Handboek Projectmatig Werken**
   Wij onderschrijven het belang van een concrete inbedding van projectmatig werken in de organisatie. De aandacht voor projectmatig werken heeft daarom een prominente plaats gekregen in het organisatieplan en daarin zijn, zoals u zelf ook constateert, reeds de nodige stappen gezet. Met inachtneming van deze aanbevelingen zullen we dit gedachtegoed over projectmatig werken in de samenwerking tussen project- en lijnorganisatie en de driehoek bestuurlijk en ambtelijk opdrachtgever en opdrachtnemer verder concretiseren.
2. **Aanbeveling 2 Veranker de informatiehuishouding**
   Het verankeren van de informatiehuishouding zien wij als aanbeveling die een logische samenhang kent met bovenstaande daar dit feitelijk een cruciaal onderdeel is (of hoort te zijn) van projectmatig werken. Tegelijkertijd heeft het project IJzergieterij laten zien dat dit een kwetsbaar onderdeel is, zeker bij een organisatie van onze omvang waarbij het werken met éénpitters en verloop in projectleiders een risico vormen. Ook daar zijn inmiddels stappen gezet zoals u ook in het rapport constateert. Het college erkent ook dat hier nog stappen te zetten zijn. Zo is in het handboek projectmatig werken de verankering (archivering) van de informatiemanagement opgenomen, maar schort het soms aan de discipline hier opvolging aan te geven. Door beter implementatie van deze manier van werken wordt ook een betere informatiehuishouding gerealiseerd.
3. **Aanbeveling 3 Maak evalueren onderdeel van een sluitende leercyclus**
   Deze aanbeveling sluit goed aan op uw aanbeveling inzake het inbedden van projectmatig werken, en dient wat het college betreft nadrukkelijk onderdeel te worden van de leercyclus. Verdieping op rollen zoals die van ambtelijk- en bestuurlijk opdrachtgever, de werking van de sturingsdriehoek en het maken van onderscheid tussen projectmatig- en programmatisch werken bijvoorbeeld zijn daarbij belangrijke uitwerkingspunten die we zullen oppakken. Wij zullen daarbij op zoek moeten naar de juiste balans waarbij de tijd en aandacht die uitgaat naar evalueren in verhouding staat tot het lerend effect ervan.
4. **Aanbeveling 4 Verken hoe strategische risico's te verkleinen en of strategische kansen te vergroten bij ruimtelijke projecten**
   Binnen onze wetgeving heeft een ontwikkelaar (veelal eigenaar van betreffende grondpositie, zoals ook in het project IJzergieterij) het recht tot zelfontwikkeling van zijn eigendom. De samenwerking met heldere afspraken is vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst (SOK) en past bij de kwalificatie 'goede grip op projecten', waarmee het zorgpunt van grote afhankelijkheid van één ontwikkelaar kan worden ontkracht. De suggestie dat de ontwikkelaar van de IJzergieterij de gemeente domineert ziet het college daarom als niet juist: Er zijn meerdere ontwikkelaars actief in de gemeente, al dan niet in samenwerking met elkaar. Tegelijkertijd erkent het college, ook op basis van het rapport van de rekenkamer inzake woonbeleid (2025) dat de regierol van de gemeente bij gebiedsontwikkeling kan worden

versterkt door een actief grondbeleid, zoals om die reden ook recent voor gekozen is bij de ontwikkeling van 't Oog en woningbouwlocatie Nassaustraat. Uiteraard vraagt dit om bewuste keuzes en afweging (ook weer van evenzoveel daarbij behorende risico's!) door de gemeenteraad. Wij onderkennen daarom dat strategische kansen en risico's versterkt kunnen worden, bijvoorbeeld door actief grondposities in te nemen als gemeente maar benadrukken tegelijkertijd dat marktpartijen ook risicodragend zijn en behoren te zijn en werken daarom ook graag in publiek-private samenwerkingsconstructie met elkaar samen. Daarbij helpt het ook dat we als gemeente scherper onze doelen en uitgangspunten vastleggen, zoals bijvoorbeeld in het volkshuisvestingsprogramma. Deze duidelijkheid helpt risico's te verkleinen en vooral kansen te vergroten, en is het minder relevant met welke ontwikkelaar wordt samengewerkt. Immers; het is vooraf duidelijk wie waar verantwoordelijk voor is en welke doelen behaald moeten worden.

5. **Aanbeveling 5 Breng politieke keuzes helder voor het voetlicht**
   Wij onderschrijven dat er nog stappen gezet moeten en kunnen worden bij het in positie brengen van de gemeenteraad bij grote projecten die gepaard gaan met een lange doorlooptijd. Daarin hebben we eerste stappen gezet in de doorontwikkeling van de planning- en controlcyclus. Onderdeel van het projectmatig werken is het tijdig signaleren wanneer er op basis van een zuivere rolneming van alle betrokkenen politiek-bestuurlijke keuzes gemaakt dienen te worden, zodat college en gemeenteraad op basis van de juiste informatie en eventuele alternatieven in positie gesteld worden om besluiten te nemen.

Als geheel ziet het college het rapport als een zeer waardevolle spiegel op de manier van werken. Wij zien uit naar het samenspel tussen college, raad, de ambtelijke organisatie en externe partners om te komen tot nog meer grip op grote projecten. Om zo nog beter in staat te zijn de doelen en ambities die gemeente heeft gesteld projectmatig en daarmee doelmatig tot realisatie te brengen. En dat alles omdat grote projecten noodzakelijk zijn om de toekomstige generaties van inwoners, ondernemers en verengingen te voorzien van een plek waar het goed wonen, werken en leven is.

Burgemeester en wethouders van Hardinxveld-Giessendam,

de secretaris,
23-06-2026

de burgemeester,
Dirk Heijkoop
24-06-2026

Digitaal verzegeld door Zynyo B.V.
Datum: 24-06-2026 14:32 CEST
Document ID:
8b48eee9-fba8-4e4f-8279-e3785c25b109

Deel 3 richt zich op de onderstaande deelvragen van het onderzoek. De deelvragen worden achtereenvolgens beantwoord in de hierna volgende blokken.

Algemeen beeld: brede inventarisatie

1 Wat is het beleid, werkwijze en de sturing van de gemeente aangaande de beheersing van grote projecten en de informatievoorziening naar de raad?

2 Welke grote projecten zijn de afgelopen jaren gerealiseerd of lopende?
- 2a Bij welke grote projecten is er sprake van sterke of zwakke grip?
- 2b Wat zijn hiervoor de belangrijkste verklarende factoren?

Verdieping op verklarende factoren via één concreet project: IJzergieterij

3 Wat kunnen we leren en hoe is het geleerde geborgd ten behoeve van de beheersing van andere projecten?

4 Wat is gedaan in dit project om te waarborgen dat de projectdoelen binnen de planning en financiële kaders worden gerealiseerd?

5 Welke externe partijen zijn betrokken en hoe ervaren deze partijen de samenwerking met de gemeente?

6 Is de informatievoorziening naar de raad voldoende om de raad zijn kaderstellende en controlerende rol te laten vervullen, en heeft de raad zijn rol ook opgepakt?
- 6a Is de raad door het college geïnformeerd in het geval zich substantiële afwijkingen voordoen die gevolgen hebben voor doelbereiking, financiële middelen en de planning?
- 6b Zijn in dat geval (aanpassing)voorstellen gedaan naar de raad en is de raad met de informatie in staat geweest weloverwogen besluiten te nemen?

Algemeen beeld: brede inventarisatie

Deelvraag

1 Wat is het beleid, werkwijze en de sturing van de gemeente aangaande de beheersing van grote projecten en de informatievoorziening naar de raad?

De werkwijze rondom projectmatig werken heeft zich over de periode 2013 t/m heden doorontwikkeld. We beschrijven de huidige werkwijze en daarna de werkwijze zoals dat in de jaren daarvoor is gehanteerd. Hierbij zijn schriftelijke bronnen 1 t/m 4 geraadpleegd (zie bijlage schriftelijke bronnen).

2018-2024 Leidraad Projectmanagement: Projectmatig Creëren

Hardinxveld-Giessendam is op 1 januari 2018 officieel toegetreden tot de gemeenschappelijke regeling Drechtsteden. Het Intergemeentelijk Project- en Programmamanagementbureau (IPM) is het gezamenlijk projectmanagement-bureau van de Drechtstedengemeenten. Het functioneert als een kennis- en expertisecentrum dat project- en programmamanagers en projectsecretarissen levert aan de deelnemende gemeenten, waaronder de gemeente Hardinxveld-Giessendam. De projectleiders voor ruimtelijke projecten werden vanaf die datum in principe betrokken van het Intergemeentelijke Projectmanagementbureau.

De methode van projectmatig werken van dit bureau is overgenomen door Hardinxveld-Giessendam, bekend onder de naam 'Projectmatig Creëren'. De methode is toegankelijk voor ambtelijk medewerkers via een intranet en een aantal keer per jaar wordt de training 'Projectmatig Creëren' aangeboden via het opleidingsportal.

De werkwijze Projectmatig Creëren is in 2024 door IPM geactualiseerd in de Leidraad Projectmanagement. Daarin wordt onder andere beschreven hoe de bestuurlijk opdrachtgever zich verhoudt tot de gemeenteraad en de samenleving. De bestuurlijk opdrachtgever is verantwoordelijk voor:

- Het realiseren van maatschappelijk draagvlak voor het project;
- Politiek draagvlak voor het project;
- Afspraken over de terugkoppeling en de verantwoording. Indien zich wijzigingen voordoen, dan betekent dit een wijziging van het college-/raadsbesluit.

Wat is Projectmatig Creëren?

Projectmatig Creëren is gericht op commitment, samenwerking en inspiratie. De essentie is ervoor te zorgen dat alle betrokkenen zich mede-eigenaar voelen van het project, er energie loskomt en er wordt samengewerkt aan gedeelde doelen. Er wordt gewerkt op basis van vier kwadranten: Het, Wij, Ik en Zij.

Het (vormkracht)

Een project vraagt een uitgewerkt projectcontract en -plan. Hierin staan de negen elementen van de projectdefinitie, een activiteitenplan (Work Breakdown Structure), een beheersplan (GOTICK) en een risicoanalyse. Bij projectmatig creëren wordt structuur niet opgelegd, maar creëert het projectteam de gewenste structuur.

Wij (samenwerkingskracht)

De samenstelling van het team en de onderlinge samenwerking is een belangrijk onderdeel van een project. Op basis van gezamenlijke ambities en commitment, gaat het team de samenwerking aan.

Ik (persoonlijke leiderschap)

Iedere betrokkene verbindt zich persoonlijk aan het project en neemt verantwoordelijkheid bij te dragen aan het succes ervan.

Zij (voedingskracht)

De omgeving bepaalt waarom het project belangrijk is en welke resultaten worden verwacht. De omgeving heeft invloed op het project.

Fasen van een project

In de initiatiefase zoekt de opdrachtgever een projectleider om het idee te verkennen. De afweging wordt gemaakt of het project bestaansrecht heeft. Deze fase eindigt met een projectopdracht van de opdrachtgever. In de definitiefase gaat de projectleider aan de slag met de projectopdracht. In een Project Start Up (PSU) wordt met het team gewerkt aan de structuur van het project. De definitiefase eindigt met het projectplan.
In de uitvoeringsfase werkt het team concreet aan het beoogde projectresultaat, waarna de afsluitingsfase volgt met een formele oplevering en evaluatie.

2013-2018 Projectmatig werken in Hardinxveld-Giessendam

De gemeente had voor de toetreding tot de Drechtsteden al jaren een werkwijze ten aanzien van projectmatig werken, waarbij dit met name toegepast wordt binnen het fysieke domein. In juni 2013 is er door het toenmalige college een handboek 'Projectmatig werken' vastgesteld en de werkwijze zoals beschreven in het handboek is ingevoerd. Deze werkwijze is nog steeds een geldende werkwijze. Zo wordt in de kadernota 'Strategisch grondbeleid 2023-2026' verwezen naar het in 2013 vastgestelde handboek:

'In 2013 heeft de gemeente projectmatig werken ingevoerd. Binnen alle projecten die vallen onder het grondbeleid wordt projectmatig werken toegepast, inclusief fasedocumenten en verslagleggingsprotocollen.'

In het handboek staat onder andere beschreven hoe de gemeente sturing en grip organiseert op projecten. Het handboek vormt een proceskader voor projecten met als doel om een uniforme manier van werken te waarborgen. In het handboek is ondermeer vastgelegd:

- Hoe de gemeente projecten indeelt naar type en omvang;
- Hoe de projectstructuur is opgebouwd en welke rollen en verantwoordelijkheden daarbij horen;
- Welke vaste fasen een project doorloopt en hoe de projectbeheersing systematisch plaatsvindt via de Go-KIT-methodiek.

Binnen en rondom een project worden verschillende rollen onderscheiden, waaronder de rol van de raad:

- De kaderstellende rol van de raad wordt in de projectplannen vastgelegd; Bijvoorbeeld het vaststellen van een startnotitie, of raadpleegmomenten in een ontmoeting;
- De controlerende taak van de raad wordt geborgd in de P&C–cyclus. Tevens kan in een projectplan worden vastgelegd dat de raad betrokken wordt bij de evaluatie van een project.

Hiermee is de informatievoorziening naar de raad in algemene zin beschreven. Er wordt verder niet beschreven hoe de rol van de raad zich verhoudt tot het type project (zie kader rechts). Wel wordt beschreven dat de zwaarte van de projectorganisatie afhankelijk is van het type project.

Handboek projectmatig werken 2013

Type projecten

Er worden drie typen projecten onderscheiden:

- A-project: **eenvoudige** kortdurende projecten met een laag politiek en financieel risico;
- B-project: een **regulier project** met projectkosten boven € 200K en er is sprake van politieke gevoeligheden en een hoge mate van complexiteit. Omvangrijke RO-projecten, herstructurering van bedrijventerreinen en herinrichting van de openbare ruimte vallen bijvoorbeeld onder dit type;
- C-project: er is sprake van **unieke** of nieuwe werkzaamheden waarvan de behoefte aan middelen eenmalig is. Het zijn complexe projecten.

Afhankelijk van het type project wordt een lichte of een zwaardere projectorganisatie ingericht. Er kan worden gekozen uit een mix van rollen: bestuurlijk opdrachtgever, ambtelijk opdrachtgever, stuurgroep, projectgroep, klankbordgroep of werkgroepen.

Fasen van een project

Net zoals in de werkwijze Projectmatig Creëren, zoals eerder beschreven, worden verschillende fasen van een project onderscheiden: de initiatiefase, de voorbereiding, de uitvoering en de afronding en nazorg.

Projectbeheersing

Er wordt gestuurd op basis van de zogeheten GROKIT: geld, risico, organisatie, kwaliteit, informatie en tijd. Als deze aspecten worden bewaakt.

2025 Organisatieplan Hardinxveld-Giessendam

In 2024 en 2025 is de organisatie een proces van ontwikkeling aangegaan, mede als gevolg van analyses van Deloitte/De Reeder. Hier is in 2025 een organisatieplan uit voortgekomen. In het organisatieplan is er onder andere aandacht voor projectmatig werken.

In het organisatieplan wordt aangegeven dat met toetreding tot de Drechtsteden de methode van het Intergemeentelijk Project- en Programmamanagementbureau (IPM) is overgenomen, zoals eerder genoemd de methode van Projectmatig Creëren. Er wordt in het organisatieplan geconstateerd dat het omarmen van deze methode niet hetzelfde is als het daadwerkelijk werken volgens deze methode. In het organisatieplan worden een aantal knelpunten beschreven:

- Externen die samenwerken met de gemeente ervaren niet dat deze methode als duidelijk stramien wordt gevolgd. Zij geven ook aan dat de organisatie meer op hun adviezen mag vertrouwen; ook zij hebben het beste voor met de gemeenschap en de gemeente;
- Wel zien zij een stijgende lijn in duidelijkheid die de gemeente biedt over de opdracht en dat er in de praktijk wordt gewerkt met een bestuurlijk opdrachtgever, ambtelijk opdrachtgever en projectleider. De rol van de ambtelijk opdrachtgever heeft echter door de overgang naar domeinmanagers minder aandacht gekregen. Er mist capaciteit om de rol van opdrachtgever in grote projecten vorm te geven;
- Door vele personele wisselingen worden eilanden ervaren en zijn verbindingen verzwakt. Essentiele expertise wordt pas aan het einde van een project betrokken, op een moment dat er nauwelijks nog ruimte is voor grote aanpassingen;
- De organisatiecultuur is informeel. Er wordt te weinig vastgelegd door hoge werkdruk en ad-hoc werken.

In het organisatieplan wordt voorgesteld een nieuw orgaan in te richten, namelijk een staf. Er wordt voorgesteld hieraan en functie van ‘Strategisch procesmanager’ toe te voegen die onder andere verantwoordelijk is voor:

- Het vormgeven en bewaken van complexe projectstructuren;
- Het realiseren van projectdoelen (binnen tijd, budget en kwaliteit);
- Met interne en externe stakeholders belangen af te stemmen;
- Actief bij te dragen aan het professionaliseren van projectmatig werken.

Wij (de onderzoekers) constateren dat het laatste punt ‘informeel en ad-hoc werken’ ook doorwerking heeft op het projectmatige werken. In een interview geeft een respondent dit als volgt aan:
“Na vaststelling van het Handboek Projectmatig Werken in 2013 is het gebruik ervan binnen de organisatie geleidelijk afgenomen. In de jaren daarna ontstond een vrijere manier van projectmatig werken, waardoor het handboek in de periode 2015-2018 buiten beeld raakte.”

Deelvraag

2 Welke grote projecten zijn de afgelopen jaren gerealiseerd of lopende?
2a Bij welke grote projecten is er sprake van sterke of zwakke grip?

Projecten met een sterke of zwakke grip

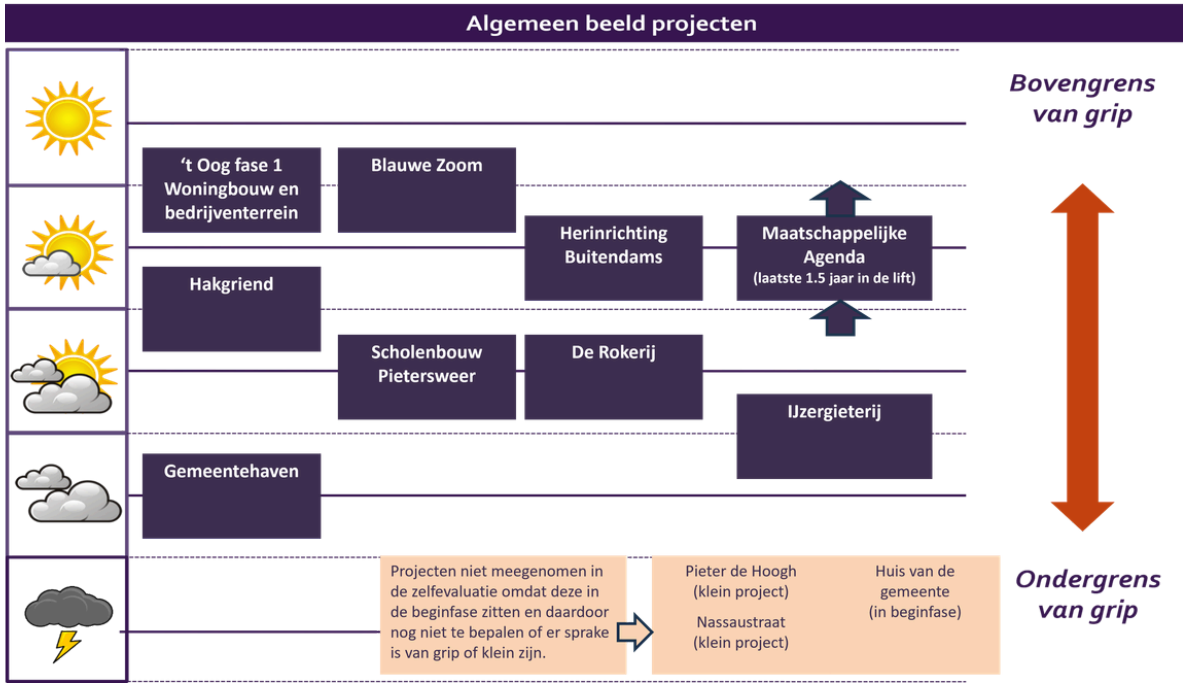
Op basis van een uitgezette zelfevaluatie en interactieve groepsgesprekken is een eerste beeld ontstaan over de mate van grip op verschillende projecten, zie het figuur hieronder. Dit beeld is grof en indicatief en had enkel als doel om te komen tot een selectie van een project om dieper op in te zoomen. Dit met de gedachte om een project te selecteren aan de ondergrens van grip. Projecten aan de ondergrens van grip bevatten over het algemeen voldoende aandachtspunten voor verdere doorontwikkeling van projectmatig werken.

Twee projecten zitten aan de ondergrens: de herinrichting van de gemeentelijke haven en de IJzergieterij. Het project herinrichting van de gemeentelijke haven is interessant maar is dusdanig uniek dat het is aan te nemen dat een dergelijk project in de toekomst waarschijnlijk niet meer zal voorkomen. Daarom is voor de verdieping gekozen voor het project IJzergieterij.

Wat is voor de gemeente Hardinxveld-Giessendam een groot project?

Op basis van de bestudeerde stukken is geen definitie van grote projecten vast te stellen. In het Handboek projectmatig werken is wel een aantal criteria opgenomen waarmee kan worden bepaald hoe een project kan worden getypeerd: A (eenvoudig), B (regulier) of C (complex). Aan de hand van deze typering nemen wij (de onderzoekers) aan dat een project als groot kan worden beschouwd wanneer één of meer van de volgende criteria gelden:

- Kosten > € 200K;
- Politiek gevoelig;
- Hoog risico en complex;
- Lange doorlooptijd van meerdere jaren.

Bron: zelfevaluatie en interactieve groepsgesprekken met afvaardiging raad, college en ambtelijke organisatie.

Deelvraag

2b Wat zijn de belangrijkste verklarende factoren voor het wel of niet hebben van grip?

Processen: voorwaarden voor grip		
Politiek-bestuurlijke besluitvorming	Samenwerking raad, college, samenleving	Project-beheersing

Met de zelfevaluatie en interactieve gesprekken zijn factoren in beeld gebracht die verklaren waarom er wel of geen grip kan zijn op projecten. In de onderstaande tabel worden deze samengevat. In de kolom ☀ worden de verklaringen gegeven voor het hebben van sterke grip op projecten, in kolom ☁ de verklaringen voor een zwakkere grip.

Voorwaarden voor grip: de drie kernprocessen	Verklarende factoren voor wel of geen grip	
	☀ sterke grip	☁ zwakke grip
Politiek-bestuurlijke besluitvorming	• Het project sluit goed aan op vastgesteld beleid en kaders, daardoor is er ook een duidelijk mandaat voor het college. • Voldoende mogelijkheden voor tussentijdse bijsturing.	• Geen gedeeld kwaliteitsbeeld en kwaliteitscriteria binnen de raad om integraal oordeel te vormen over mate van grip.
Samenwerking raad, college, samenleving	• Er is helderheid waarover de raad of het college besluit. • De raad wordt goed in positie gebracht door het college om te besluiten over de uitgangspunten van een project en de financiering. • De raad wordt door het college regelmatig geïnformeerd over de stand van zaken van een project. • Er zijn heldere afspraken met de projectontwikkelaar vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst (SOK).	• Er zijn (veel) externe actoren waar de gemeente geen of beperkt invloed op heeft en het is niet altijd duidelijk wie waarvoor verantwoordelijk is. • Blokkerende wet- en regelgeving op het terrein van PFAS, Stikstof en Natuur en of het project past niet binnen de beleidskaders van de provincie. • Tegenstrijdige belangen van ontwikkelaar, gemeente, omwonenden en toekomstige bewoners, veel compromissen die niet altijd leiden tot de beste toekomstbestendige oplossing. • Inwonersparticipatie verloopt moeizaam. Veel weerstand vanuit de omgeving en dat leidt uiteindelijk tot procedures bij de Raad van State.
Projectbeheersing	• Heldere inrichting sturingsdriehoek: bestuurlijk opdrachtgever, ambtelijk opdrachtgever en ambtelijk opdrachtnemer. • Inrichting van een stuurgroep en projectgroep met heldere rolverdeling.	• Onvoldoende continuïteit (kwantiteit en kwaliteit) van de ambtelijke organisatie om grip te verkrijgen en vooral ook op een stabiel kwaliteitsniveau te houden. • Projectleiding heeft minder zicht op financiën. Dat ligt bij grondzaken waardoor het voor de projectleiding lastig sturen is..

Bron: zelfevaluatie en interactieve groepsgesprekken afvaardiging raad, college en ambtelijke organisatie.

Verdieping op verklarende factoren voor het hebben van wel of geen grip

Te beantwoorden aan de hand van het project IJzergieterij

3 Wat kunnen we leren en hoe is het geleerde geborgd ten behoeve van de beheersing van andere projecten?

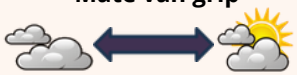
4 Wat is gedaan in dit project om te waarborgen zodat de projectdoelen binnen de planning en financiële kaders worden gerealiseerd?

5 Welke externe partijen zijn betrokken en hoe ervaren deze partijen de samenwerking met de gemeente?

6 Is de informatievoorziening naar de raad voldoende om de raad zijn kaderstellende en controlerende rol te laten vervullen en heeft de raad zijn kaderstellende en controlerende rol zelf ook voldoende opgepakt?

IJzergieterij

Mate van grip

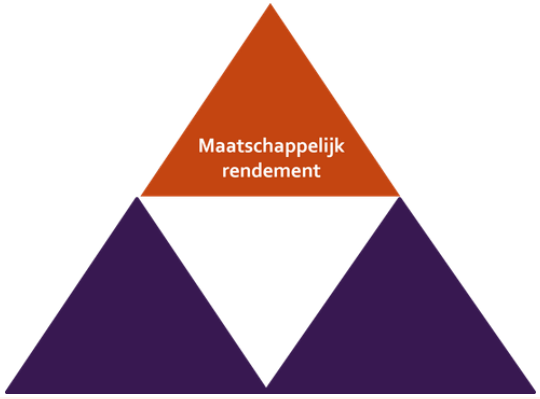

Het project IJzergieterij omhelsde de transformatie van een oud industrieterrein naar een woonwijk, op initiatief van een projectontwikkelaar. Het project is voor dit onderzoek geselecteerd als afsluiting van de brede oriënterende fase van het onderzoek. Het is geselecteerd omdat het algemene beeld is dat er zwakke tot matige grip op dit project was en er kan geleerd kan worden voor huidige en toekomstige projecten, want:

- Het was een initiatief van een projectontwikkelaar die samen met de gemeente met een complex van risicofactoren moest omgaan, zoals bodemverontreiniging en asbest, de ligging in de kernzone van een waterschapsdijk, de projectontwikkelaar en Waterschap Rivierenland als grondeigenaren, een rioolzuiveringsinstallatie op korte afstand, flora- en fauna-aspecten en stikstof en verkeersproblematiek.
- Inwonersparticipatie is een aandachtspunt. Omwonenden hadden zorgen over de verkeersproblematiek en milieuaspecten. Met een motie in juli 2020 vroeg de raad het college om samen te werken met een klankbordgroep van omwonenden. Ook de rekenkamer constateerde in zijn rapport van september 2020 dat het samenspel tussen de gemeente, de klankbordgroep van omwonenden en de projectontwikkelaar stroef verliep. De klankbordgroep en ook andere bewonersgroepen waren niet tevreden over het proces.
- Er is geprocedeerd bij de Raad van State.

Ondanks het complex aan risicofactoren en het moeizame samenspel met inwonersgroepen is het beoogde maatschappelijke rendement (bouw van 149 woningen en vier commerciële ruimten) binnen een redelijke doorlooptijd gerealiseerd van zeven à acht jaar.

Wat valt er te leren van het project IJzergieterij?

Leerpunt
Het beoogde maatschappelijke rendement van het project is gerealiseerd, namelijk:

- De bouw van het beoogde aantal woningen;
- De realisatie van vier commerciële ruimten;
- Binnen de kaders van het Stedelijk Programma van Eisen.

Vanaf het moment van vaststelling Stedelijk Programma van Eisen t/m de realisatie van woningen heeft een doorlooptijd van circa zeven jaar, dat redelijk vlot is te noemen in de context dat er vele risicofactoren speelden.

De invulling van de commerciële ruimten is nog wel een aandachtspunt; het vestigen van horeca blijkt moeilijk. De gemeente heeft daartoe geen invloedsinstrumenten in handen.

Er is verder meer gerealiseerd dan de oorspronkelijk beoogde doelen. Er is een 'plein' aan de rivier voor alle inwoners van Hardinxveld-Giessendam gerealiseerd. Dit onder de werktitel 'Podium', dat een uitbreiding is geweest van de oorspronkelijk scope van het project vanuit de Regiodeal Drechtsteden.

Leerpunt
Het samenspel tussen de raad en het college is voldoende, de raad wordt door het college goed en volledig geïnformeerd. De raad vertaalt signalen uit de samenleving adequaat naar de politieke arena door daarover schriftelijke vragen te stellen (art.12) en moties in te dienen en aan te nemen. De kernpunten waarover inwoners zich zorgen maken komen goed voor het voetlicht: inwonersparticipatie, verkeersafhandeling, bodemkwaliteit.

De raad worstelt nog met een aantal punten:

- Hoe de kwaliteit van inwonersparticipatie op een eenduidige wijze te beoordelen, met een bredere basis van criteria dan enkel onvrede bij specifieke belangengroepen;
- Hoe om te gaan met wantrouwen bij inwoners over resultaten van onderzoeken, mede omdat de raad zelf ook niet beschikt over alle technische expertise om de onderzoeken te beoordelen;
- Hoe politieke kernpunten te destilleren uit de grote hoeveelheid informatie?
- Als laatste maken raadsleden zich zorgen over anterieure overeenkomsten die door het college worden afgesloten. Eén projectontwikkelaar heeft binnen Hardinxveld-Giessendam een dominante positie. Dat roept de vraag bij raadsleden op of er niet een te grote afhankelijkheid is ontstaan?

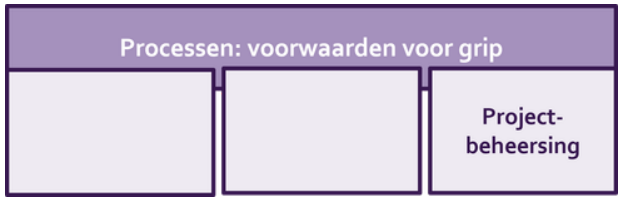

Leerpunt
De gemeente heeft in het geval van het project IJzergieterij de bestemmingsplanprocedure en de bouwvergunningsprocedure tegelijkertijd laten verlopen. Dit was cruciaal om het project te versnellen. Een evaluatie hierop is tot op heden echter niet gedaan, alsmede een evaluatie van het project als geheel (wat het handboek Projectmatig werken wel voorschrijft). Punt van aandacht is dat het bestemmingsplan tot op heden nog niet onherroepelijk is. De juridische risico's lijken volgens het college, de ambtelijke organisatie en de onderzoekers van de rekenkamer momenteel beheersbaar.

De gemeente heeft zelf ook een aantal verbeteringen in gang gezet ten aanzien van projectmanagement en informatiehuishouding rondom grote projecten. Met betrekking tot de inrichting en regels rondom de informatiehuishouding van (grote) projecten is er echter nog niet veel vastgelegd en vastgesteld en daarmee is het geleerde nog niet geborgd.

De aanbevelingen van de voormalige rekenkamer over inwonersparticipatie zijn voor een relatief klein deel uitgevoerd. Ook hier is de leercyclus niet gesloten; eenmaal geleerde zaken zijn niet volledig geborgd.

Wat is gedaan om onvoldoende doelbereiking, financiële tekorten of uitloop van planningen te voorkomen?

Er zijn verschillende besluiten waarmee sturingsdocumenten zijn vastgesteld. Dit zijn belangrijke documenten om te waarborgen dat doelen worden gerealiseerd binnen de financiële kaders en planning. In bijlage 1 'tijdlijn' worden alle besluitmomenten en documenten in chronologische volgorde behandeld. Hieronder lichten we belangrijke sturingsdocumenten toe.

2019 – Stedenbouwkundig Programma van Eisen (SPvE)

Het SPvE biedt het ruimtelijk en kwalitatief kader voor ontwikkeling van de locatie IJzergieterij en de aansluiting op de omgeving. Met de vaststelling van de SPvE is helder welke doelen moeten worden gerealiseerd. Het is de basis en opmaak naar een nieuw bestemmingsplan voor de locatie en vormt het belangrijkste kader voor de realisatie van het ontwikkelplan. De volgende doelen zijn in het SPvE geborgd:

Woonprogramma

- Er moeten 100 tot 150 woningen worden gerealiseerd in een mix van typologieën: appartementen aan de dijk, (semi-)grondgebonden woningen zoals rijwoningen, twee-onder-een-kap en vrijstaand in het ten noorden daarvan gelegen gebied;
- De rij- en hoekwoningen zijn er in verschillende prijscategorieën: van goedkoop, betaalbaar tot middelduur. De twee-onder-een-kap en vrijstaande zijn duur. De prijs van appartementen variëren van middelduur tot duur.

Extra functies

Er moeten in de plint van de appartementsgebouwen enkele publiekstoegankelijke functies worden gerealiseerd, zoals horeca met terras. (dat momenteel nog niet is gerealiseerd).

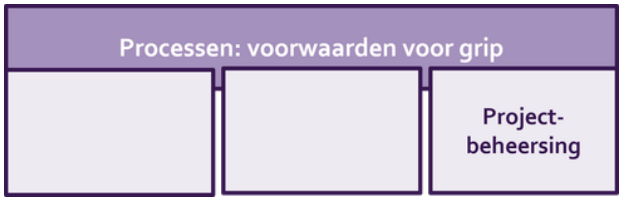
Ruimtelijke kwaliteit

De ruimtelijke kwaliteit is vastgelegd met het streefbeeld voor de architectuur en de openbare ruime, en de overgang tussen verschillende deelgebieden. Door gemeentelijke supervisie wordt de kwaliteit gewaarborgd: toekomstige ontwerpen worden met de gemeente afgestemd en bewaking vindt plaats door een ambtelijk projectleider en de gemeentelijk stedenbouwkundige supervisor. Leden van de stuurgroep worden verder betrokken bij de beeldregie.

Deelaspecten

- Er een voorgeschreven afstand tot de rioolwaterzuiveringsinstallatie, ter voorkoming van **geuroverlast**. Ook is het Waterschap Rivierenland bereid om indien nodig aanvullende maatregelen te nemen om de emissie te verlagen. Hiervoor is een overeenkomst opgesteld tussen de projectontwikkelaar en het Waterschap Rivierenland. De te nemen maatregelen worden als planologische verplichting opgenomen in het bestemmingsplan;
- Er is **geluidshinder** door de A15. Zonder geluidsreducerende maatregelen dient de gemeente in te stemmen met hogere grenswaarden. In overleg met Rijkswaterstaat en de Omgevingsdienst Zuid-Holland is het uitgangspunt om voor een aantal woningen een bouwkundige oplossing te kiezen;
- Vanwege de woningbouw zal het aantal **verkeersbewegingen** op de Rivierdijk toenemen. Er moeten maatregelen worden genomen om te zorgen voor een vlotte en veilige afwikkeling van het verkeer, met name voor kwetsbare verkeersdeelnemers. Opties (bijvoorbeeld aanpassing van een kruising) zullen in overleg met de klankbordgroep van inwoners worden beoordeeld. Verkeersaspecten worden nader onderzocht;
- Een bodemonderzoek is uitgevoerd. Vanwege de **bodemkwaliteit** moet het terrein worden verhoogd;
- **Bescherming van de natuur.** De ingrepen in het projectgebied liggen niet direct in de Ecologische Hoofdstructuur en of een Natura 2000-gebied (zoals de Biesbosch), maar hebben mogelijk wel (negatieve) invloed. Ook de programmatisch aanpak stikstofdepositie kan van invloed zijn. Beide onderdelen dienen in het kader van de bestemmingsplanprocedure nader te worden onderzocht.
- Verder is er aandacht voor aspecten zoals externe veiligheid, de wateropgave, recreatie, duurzaamheid en aansluiting op de omgeving.

Wat is gedaan om onvoldoende doelbereiking, financiële tekorten of uitloop van planningen te voorkomen?

2020 – Samenwerkingsovereenkomst (borging financiële kaders)

Er is in 2020 een samenwerkingsovereenkomst gesloten tussen de gemeente en de projectontwikkelaar, zie ook bijlage 1 'tijdlijn'. Het Stedenbouwkundig Programma van eisen is hierin als kader geborgd. Daarnaast zijn afspraken gemaakt om financiële tekorten voor de gemeente te voorkomen. Kort samengevat liggen alle substantiële financiële risico's bij de project-ontwikkelaar en nagenoeg alle kosten die de gemeente moet maken worden doorbelast aan de projectontwikkelaar. Dit met uitzondering voor de aanleg van van een 'plein' aan de rivier voor alle inwoners van Hardinxveld-Giessendam. Dit onder de werktitel 'Podium', dat een uitbreiding is geweest van de oorspronkelijk scope van het project vanuit de Regiodeal Drechtsteden.

De risico's voor de projectontwikkelaar zijn substantieel. Het project is te typeren als zeer risicovol vanwege diverse complexe risicofactoren zoals bodemverontreiniging en asbest, de ligging in de kernzone van een waterschapsdijk, de rioolzuiveringsinstallatie op korte afstand en natuur, flora- en fauna-aspecten. Tegenvallers hebben zich dan ook voorgedaan, zoals een hoeveelheid asbestplaten die in de grond lagen en andere grondverontreinigingen. Dit leidde tot extra saneringskosten die zijn gedragen door de projectontwikkelaar.

Planologische procedures (borging planning)

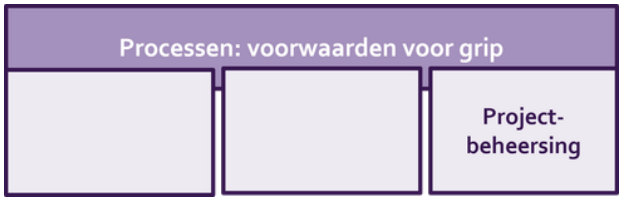
Vanaf vaststelling van het Stedenbouwkundig Programma van Eisen tot de realisatie van de woningen heeft het project circa zes jaar geduurd. Betrokkenen ervaren dit als 'redelijk vlot'. Dat is hoofdzakelijk te verklaren door de gevolgde planologische procedure. Er is gekozen om de bestemmingsplanprocedure en bouwvergunningsprocedure gelijktijdig te laten verlopen. Dit mede om te voorkomen dat het project in het regime van de nieuwe Omgevingswet zou geraken, wat een uitloop van de planning had kunnen veroorzaken. Tegen het bestemmingsplan zijn inwoners bij de Raad van State in beroep gegaan en tot op heden is het bestemmingsplan nog niet onherroepelijk. De bouwvergunning is wel verleend, waartegen geen bezwaar is gemaakt of beroep is ingesteld. De woningen zijn inmiddels gerealiseerd.

Er werd beroep ingesteld tegen het bestemmingsplan IJzergieterij bij de Raad van State. Op 24 augustus 2022 heeft de Raad van State uitspraak gedaan en het bestemmingsplan (2021) vernietigd. Het bestemmingsplan is vernietigd omdat bij de terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan een expliciet m.e.r.-beoordelingsbesluit ontbrak. De vernietigingsgrond van de Raad van State is te karakteriseren als een procedureel gebrek (vormfout), omdat de inhoudelijk motivering voor een m.e.r.-beoordelingsbesluit wel aanwezig was.

Het college heeft een nieuw ontwerpbestemmingplan IJzergieterij 2023, met het bijbehorende m.e.r. beoordelingsbesluit en 'Ontwerpbesluit Hogere Waarde, in de periode van 17 augustus tot en met 27 september 2023 ter inzage gelegd. Het college heeft op 4 juli 2023 op basis van de 'Aanmeldnotitie m.e.r.-beoordeling Bestemmingsplan IJzergieterij 2023 d.d. 25 mei 2023 en de onderliggende onderzoeken, besloten dat er geen Milieu Effect Rapportage (m.e.r.) hoeft te worden opgesteld. Er worden geen belangrijke nadelige effecten voor het milieu verwacht die de opstelling van een MER noodzakelijk maken. Eventuele nadelige effecten worden of zijn reeds gecompenseerd.

Er is één zienswijze binnengekomen. Daarna is er een conceptbeantwoording opgesteld. De procedure is daarna stil komen te liggen. Dat betekent dat de raad het bestemmingsplan 2023 én de nota van beantwoording nog niet definitief heeft vastgesteld en er dus ook geen beroep mogelijk is. Hoewel er stikt genomen, door het ontbreken van een onherroepelijk bestemmingsplan, sprake is van illegale bouw, schatte het college in dat de risico's voor de gemeente beheersbaar zijn. Er was en is namelijk sprake van concreet zicht op legalisering; het is dan onevenredig om tot handhaving over te gaan. Wel heeft de projectontwikkelaar een risico genomen door te starten met de bouw, zonder een onherroepelijk bestemmingsplan.

Wat is gedaan om onvoldoende doelbereiking, financiële tekorten of uitloop van planningen te voorkomen?

Informatiemanagement en -beheer

Het verzamelen en aanleveren van de gevraagde stukken bleek een aanzienlijke klus voor de ambtelijke organisatie. Sinds de start van de planontwikkeling rond 2010 hebben meerdere bestuurders en projectleiders aan het project IJzergieterij gewerkt. De inmiddels zesde projectleider van het project is gekomen toen de woningen in de opleverfase zaten. Voorgaande projectleiders zijn niet meer werkzaam voor de gemeente. Een reorganisatie en meerdere overgangen naar andere archiefsystemen (Teams, Afresco, KZA, Mozaïek, Inproces), die meer of minder geschikt zijn voor de archivering van projecten, maken het achterhalen van gegevens lastig. Waarschijnlijk zijn indertijd veel projectgegevens opgeslagen op persoonlijke schijven en in mails die met het vertrek van projectleiders zijn verdwenen. Zo zijn voor dit onderzoek van de rekenkamer documenten uit de initiatief-/voorbereidings-fase (en genoemd in het Handboek Projectmatig werken) niet aangetroffen. Zoals een projectopdracht, een startnotitie en een (vastgesteld) projectplan. De ambtelijke organisatie geeft aan dat deze documenten niet zijn te achterhalen. Wel is een organisatieschema gevonden met de projectorganisatie.

Door het ontbreken van stukken is het voor de rekenkamer dan ook niet te bepalen in hoeverre de procesafspraken en procedures conform de werkwijze Projectmatig werken zijn gevolgd.

Projectmatig werken en informatiebeheer: huidige situatie

De gemeente heeft de tekortkomingen op het terrein van informatiemanagement en -beheer ook eerder geconstateerd en maatregelen genomen. Voor recentere projecten wordt gewerkt met projectsecretarissen, die gegevens geordend verwerken volgens vaste structuren. Voorbeelden zijn de projecten Westpunt 't Oog en Pietersweer. De projectsecretarissen werken volgens een vaste manier van informatieordening. De onderzoekers hebben een lichte check gedaan op de aanwezigheid van sleuteldocumenten zoals voorgeschreven in de Leidraad Projectmanagement (Project Westpunt 't Oog).

De sleuteldocumenten voor de definitiefase bleken in de projectmap aanwezig. Ook de documenten in de daarop volgende uitvoerende fase bleken voorhanden. Daarnaast bleek het volgende:

- Er zijn nog geen gemeentebrede afspraken vastgelegd over de structurering van informatie;
- Er is geen voorgeschreven systematiek voor naamgeving van bestanden, met oog op versiebeheer worden wel toevoegingen gebruikt zoals ‘concept’ en ‘definitief’;
- Er is geen checklist of ander instrument om te bewaken dat het projectdossier volledig is.

Met betrekking tot de volledigheid van het projectdossier zijn dus stappen gemaakt. Er worden inmiddels projectopdrachten door het college vastgesteld en projectplannen gemaakt die bij elke fase worden geactualiseerd. Een voorbeeld is het projectplan Paulus Potterstraat, dat een projectopdracht omvat voor de haalbaarheidsfase. Het projectplan omvat de doelen en scope van het project en er is aandacht voor alle aspecten van projectbeheersing: tijd, geld, kwaliteit, informatie, organisatie, omgeving en communicatie, juridisch en een risico-analyse. In het projectplan is verder aangegeven dat per fase een nieuwe projectopdracht ter goedkeuring zal worden voorgelegd aan de bestuurlijke en ambtelijke opdrachtgever.

Samenwerking met de projectontwikkelaar

Rondom de samenwerking met de projectontwikkelaar had de gemeente verschillende rollen:

- Een faciliterende rol door medewerking te verlenen via de planologische procedures en besluitvorming;
- Een verbindende rol door de juiste partijen te verbinden zoals de klankbordgroep van inwoners, het waterschap en de provincie;
- Een rol van behartiging van gemeentelijke belangen door toe te zien op de realisatie van beleidsdoelen en het beheersbaar houden van financiële risico's voor de gemeente.

De samenwerking tussen het college en de projectontwikkelaar is overwegend constructief verlopen. De projectontwikkelaar heeft ervaren dat de gemeente stevig grip had op het project. Het Stedenbouwkundig Programma van Eisen is gezamenlijk met de gemeente, de projectontwikkelaar en het waterschap opgesteld. De projectontwikkelaar heeft hiermee heldere, uitvoerbare en gedragen kaders meegekregen die als fundament diende voor de samenwerkingsovereenkomst. De samenwerking tussen de projectontwikkelaar en de projectorganisatie van de gemeente is professioneel en constructief verlopen. Kritische kanttekening is de continuïteit van de projectleiding. Er zijn vele personele wisselingen geweest. Elke wisseling vroeg tijd om de nieuwe projectleider in te werken, op vlieghoogte te brengen en te voorkomen dat informatie van tafel viel. De samenwerking tussen de gemeente, de projectontwikkelaar en bewonersgroepen is minder goed verlopen. Dit lichten we verder toe onder het kopje 'Samenspel met de samenleving'.

Samenwerking met de provincie

De provincie heeft zienswijzen ingediend op het ontwerp bestemmingsplan, onder andere ten aanzien van het woningbouwprogramma, compensatie van verlies van vierkante meters bedrijventerrein, de ligging dichtbij de A15 en stikstofdepositie in de bouw- en gebruiksfase. Dit zijn zaken waar de provincie standaard op toeziet en op reageert en deze zijn ook opgepakt door de gemeente. Kritische kanttekening is dat er foutjes waren ingeslopen in het ontwerp bestemmingsplan. Er zaten verkeerde documenten bij zoals een verouderd rapport rondom verkeersafwikkeling en -veiligheid. De gemeente heeft dit gecorrigeerd, waardoor de provincie een tweede keer een zienswijze moest geven.

Samenspel met de samenleving

Er is door inwoners een klankbordgroep opgericht. Aanleiding was onvrede van bewoners over betrokkenheid bij planontwikkeling. Tijdens de raadsvergadering Ontmoeting in september 2017 hebben bewoners de gemeenteraad gevraagd of er mogelijkheden zijn mee te denken en te praten over de planontwikkeling van de locatie IJzergieterij. Naar aanleiding hiervan heeft de portefeuillehouder voorgesteld om een klankbordgroep met inwoners mee te laten denken met de planontwikkeling. Bewoners diende deze klankbordgroep zelf te organiseren en hebben dat ook gedaan (bron: aantekening verslag KBG IJzergieterij met burgemeester Heijkoop op 18 december 2017). Naast de klankbordgroep zijn er nog twee bewonersverenigingen die zich onder andere bezighouden met de plannen voor IJzergieterij, Bewonersvereniging Nieuweweg en Bewonersbelangen Peulenstraat-Zuid.

Tussen 2018 en 2019 vindt er regelmatig overleg plaats tussen de gemeente en de klankbordgroep. Deels schriftelijk, maar ook via fysieke bijeenkomsten. Uit emailberichten tussen de gemeente en de klankbordgroep en berichten uit de media blijkt de verhouding tussen partijen te verslechteren en stroef te verlopen. De toenmalige rekenkamer Hardinxveld-Giessendam heeft dit ook geconstateerd in het rapport Onderzoek Inwoner- en overheidsparticipatie d.d. 17 september 2020. De rekenkamer concludeerde:

- De gesprekken tussen de klankbordgroep, gemeente en projectontwikkelaar verlopen stroef;
- Het ontbreekt aan sturing en kaders vanuit de gemeente. De verkeersoplossingen die werden aangedragen door de gemeente hadden volgens de klankbordgroep een te grote impact op de omgeving. Dat beperkte zich niet tot enkel het plangebied, waardoor deze problematiek zich verbrede en ook andere bewonersgroepen betrokken raakten.
- De samenwerking kreeg een onprettig karakter. De klankbordgroep voelt zich niet serieus genomen in haar adviezen en raakt steeds meer gefrustreerd.

Hoe is de samenwerking met externe partijen verlopen?

Zonder het eerdere rekenkameronderzoek over te willen doen blijkt uit gesprekken in het kader van dit onderzoek dat de conclusies uit het eerdere rekenkameronderzoek worden onderstreept. Alle betrokkenen (gemeente, projectontwikkelaar en de klankbordgroep) zijn ontevreden over het verloop van het participatieproces. De onvrede zit voor elk van de betrokkenen op een andere plek:

- De klankbordgroep geeft aan nauwelijks invloed te hebben gehad op de plannen en ziet drie kernpunten waarop de gemeente tekortschoot: (1) de gemeente was niet actief in het betrekken van inwoners en niet toeschietelijk, (2) geen gelijk speelveld en gelijke informatiepositie tussen de gemeente, projectontwikkelaar en inwoners. De belangen van de projectontwikkelaar wogen in de ogen van de klankbordgroep zwaarder, (3) de bureaucratische maat van de gemeente ging boven de menselijke maat.
- De projectontwikkelaar ervaarde het participatieproces als een proces met onduidelijke kaders. De rol van de klankbordgroep was in zijn ogen niet helder, het doel van participatie niet vastgesteld en het was vooraf niet helder waar inwoners wel of geen invloed op konden uitoefenen.
- De ambtelijke organisatie van de gemeente geeft aan dat resultaten van onderzoeken of aangedragen oplossingen niet werden geaccepteerd door de klankbordgroep. Zie het kader rechts.

Dit laat zien dat dat de onvrede voor elk van de betrokkenen op een andere plek ligt. De toenmalige rekenkamer constateerde dat dit het gevolg was van het ontbreken van een helder en gedeeld participatieplan vooraf. Hierdoor was er geen gedeeld beeld over ieders rol, positie, kaders en hoe een gelijke informatiepositie te waarborgen. Het ontbreken van deze duidelijkheid is volgens de toenmalige rekenkamer de voornaamste redenen voor frustratie.

Inwonersparticipatie: huidige situatie

De toenmalige rekenkamer heeft vijf aanbevelingen gedaan, mede op basis van de casus IJzergieterij:

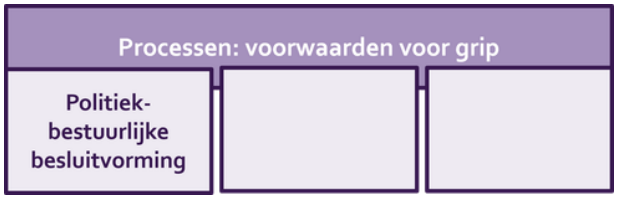
1 Actualiseer het participatiebeleid en borg de naleving hiervan;
2 Investeer in kennis en kunde op het gebied van participatie;
3 Investeer in het imago van de gemeente omtrent participatie;
4 Monitor participatietrajecten en maak afspraken hoe de raad wordt geïnformeerd;
5 Maak evaluatie een standaard onderdeel van participatie.

Op verzoek van de klankbordgroep is een second opinion uitgevoerd naar het verkeersonderzoek, De klankbordgroep is betrokken bij de formulering van de uitvraag en mocht zelf partijen aandragen. De uitkomst van het second opinion rapport was echter voor de klankbordgroep onacceptabel. Zij verwierpen de conclusies, waarop verdere discussie vastliep. De klankbordgroep heeft verder wel invloed gehad op de verkeerssituatie. De verkeerscirculatie binnen het plan is aangepast om sluipverkeer te beperken, en er zijn afspraken gemaakt over het verbod op verkeer over de dijk achter de woningen. Ook werd een heikel kruispunt, dat niet direct deel uitmaakte van het plan maar er wel mee samenhing, uitvoerig besproken. De klankbordgroep kon echter ook daarover niet worden overtuigd

Uit gesprekken in het kader van dit onderzoek blijkt dat de aanbevelingen van de toenmalige rekenkamer voor een groot deel nog moeten worden opgevolgd. Er is inmiddels wel een participatienota opgesteld en participatie heeft meer aandacht. Daarbij is het inrichten van participatie maatwerk. Voor een deel van de projecten worden participatieplannen opgesteld, zoals voor het project Centrumontwikkeling. Een aantal aanbevelingen vragen echter nog om doorontwikkeling:

- De participatienota fungeert hoogstens als algemeen kader. De gemeente beschikt nog niet over een gereedschapskist met bouwstenen om een participatieplan op maat te snijden. Zo'n gereedschapskist, waarin kennis en ervaring kan worden geborgd, is gemeentebreed niet voorhanden.
- De raad wordt bij majeure projecten nog niet in stelling gebracht om vooraf kaders te stellen ten aanzien van participatie. Dat maakt het voor de raad ook moeilijk om ten aanzien van participatie zijn controlerende rol op maat in te vullen. Afspraken met de raad zijn hierover niet gemaakt.
- Als laatste is het participatietraject voor IJzergieterij nog niet samen met betrokkenen geëvalueerd.

Is de informatievoorziening naar de raad voldoende om de raad zijn kaderstellende en controlerende rol te laten vervullen, en heeft de raad zijn rol ook opgepakt?

Reguliere informatievoorziening aan de raad en het college

De gemeente rapporteert via het meerjarenprogramma grondzaken (MPG) over de stand en voortgang van de projecten. De gemeente heeft sinds 2014 een jaarlijks MPG en een tussentijds MPG (t-MPG), waarin alle ruimtelijke projecten programmatisch en financieel worden toegelicht. College en raad worden op deze wijze twee keer per jaar geïnformeerd over de stand van de projecten. Risicomanagement is integraal onderdeel van het MPG. Hierbij wordt op basis van een standaard methodiek (de RISMAN-methode) in kaart gebracht welke risico's spelen, welke omvang (in euro's) en trefkans (%) de risico's hebben en welke beheersmaatregelen getroffen kunnen worden. Bron: Kadernota Strategisch grondbeleid HG 2023-2026, 11 mei 2023.

Met betrekking tot het project IJzergieterij is twee keer per jaar gerapporteerd aan college en raad via het MeerJarenProgramma grondzaken (MPG en t-MPG). Specifieke extra rapportages aan de portefeuillehouder bleken door de ambtelijke organisatie na uitvraag van de onderzoekers niet gevonden te kunnen worden. Wel zijn er verslagen van bestuurlijke-, stuurgroep- en projectoverleggen.

Specifieke informatievoorziening aan de raad over het project IJzergieterij

Uit bestudering van raadsstukken en raadsvragen blijkt dat de raad met regelmaat wordt geïnformeerd en - conform de planologische procedures - in stelling wordt gebracht om besluiten te nemen. Met dat laatste vult de raad zijn kaderstellende rol in. De raad is zelf ook actief en benut deze momenten om schriftelijke vragen te stellen en moties in te dienen. Als de raad schriftelijke vragen (art.12) stelt en moties indient is duidelijk dat het geluid van inwoners daarin doorklinkt. In dat licht vervult de raad zijn volks-vertegenwoordigende rol. Hier zijn vele voorbeelden van aangetroffen in de door de onderzoekers opgevraagde raadsstukken. Terugkerende thema's zijn daarbij inwoners-participatie, verkeersafwikkeling, bodemkwaliteit en de kostenverdeling tussen de gemeente en de projectontwikkelaar. De eerste drie sluiten aan op de zorgen die inwoners hebben en door de klankbordgroep ook werden vertolkt.

Voorbeelden van schriftelijke vragen over inwonersparticipatie:

- Op welke wijze heeft inspraak/overleg met vertegenwoordigers van betrokkenen geleid tot de aanpassing van de SPvE? (beantwoording art.12 vragen 13 juli 2019).
- Wat is er gedaan met de vier kernpunten verwoord in de memo 21 juni 2018 van de klankbordgroep? (beantwoording art.12 vragen 13 juli 2019).
- Wat is de reden dat de portfeuillehouder niet de second-opinion m.b.t. verkeer heeft afgewacht alvorens het SPvE vast te stellen? (beantwoording art.12 vragen 17 juli 2019). Deze vraag was ingegeven dat de Coalitie IJzergeiterij (samenwerking klankbordgroep met bewonersgroepen) onaangenaam was verrast dat het SPeV was vastgesteld voordat de second-opinion over verkeer was afgerond.

Voorbeeld van schriftelijke vragen over bodemkwaliteit:

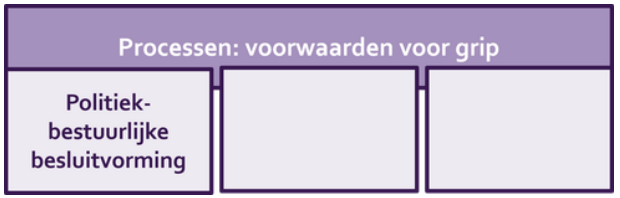
- Waarom is er alleen voor de locatie X een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd (beantwoording art. 12 vragen 9 oktober 2018).

Voorbeelden van schriftelijke vragen over verkeersrapport:

- Staat het college volledig achter de uitkomsten van het meest recente verkeersonderzoek? (beantwoording art. 12 vraag 3 maart 2020).
- Welke ruimte is er naast auto's voor voetgangers en fietsers? (beantwoording art. 12 vraag 3 maart 2020).

Alle vragen worden schriftelijk door het college beantwoord. De verkeers-afwikkeling blijft daarbij voor de raad een zorgpunt. Dat blijkt uit een aangenomen motie van 21 januari 2021. De raad verzoekt het college na oplevering van het bouwplan IJzergieterij de feitelijke verkeersafwikkeling aan de Peulenstraat-Zuid en Rivierdijk op basis van extern onderzoek te laten monitoren. Indien blijkt dat er knelpunten ontstaan te komen met voorstellen tot verbetering, en de raad en omwonenden hierover te informeren. De onderzoekers hebben geen stukken gevonden waaruit blijkt of deze motie reeds is uitgevoerd.

Is de informatievoorziening naar de raad voldoende om de raad zijn kaderstellende en controlerende rol te laten vervullen, en heeft de raad zijn rol ook opgepakt?

Uit een gesprek met een afvaardiging van de raad blijkt dat gesproken raadsleden niet ontevreden zijn over de informatievoorziening naar de raad en het samenspel met het college, dat in hun ogen de laatste twee jaren is verbeterd. De raad is daarbij ook zelf actief (zie vorige bladzijde).

Wel geven zij een aantal aandachtspunten mee:

- In het geval van grote projecten kost het raadsleden veel tijd om uit de grote hoeveelheid informatie de politieke kernpunten te destilleren. Een voorbeeld is het besluit over het bestemmingsplan dat vele bijlagen bevat over allerlei onderwerpen zoals onderzoeken op het terrein van verkeer, ecologie, archeologie, bodemkwaliteit waterhuishouding et cetera. Daarnaast beschikt de raad niet over de expertise om alle technische materie te kunnen doorgronden en moet dus vertrouwen op de expertise van de onderzoeksbureaus. Als echter er wantrouwen bij inwoners ontstaat over de onderzoeksresultaten roept dat vragen op: vertrouwen op de resultaten van de onderzoeken of recht doen aan het wantrouwen van inwoners?
- De raad wordt niet in positie gebracht om kaders te stellen, of mee te denken, met het opstellen van een participatieplan. Het is voor de raad dan ook tussentijds en achteraf moeilijk te controleren of participatie van voldoende kwaliteit was. Er is immers geen plan vooraf waar de uitvoering aan getoetst kan worden. Daarnaast is er binnen de raad, en tussen raad en college, geen eenduidige set van kwaliteitscriteria waaraan participatie getoetst kan worden. Het gevolg is dat de fracties dat vanuit hun eigen perspectief doen, en veelal is de mate van weerstand en onrust bij bewonersgroepen de enige maatstaf die de raad in handen heeft. Tegelijkertijd is er het besef dat volledig draagvlak voor plannen niet realistisch is, er zijn altijd belangen die met elkaar conflicteren.
- Als laatste maken raadsleden zich zorgen over anterieure overeenkomsten die door het college worden afgesloten met projectontwikkelaars. Eén projectontwikkelaar heeft binnen Hardinxveld-Giessendam een dominante positie. Dat roept de vraag bij raadsleden op of er niet een te grote afhankelijkheid is ontstaan van de gemeente?

2011- Bereidheid van het college tot medewerking aan het initiatief

De gemeente is in beginsel bereid medewerking te verlenen aan het initiatief van de projectontwikkelaar voor herontwikkeling van de locatie IJzergieterij.

Collegebesluit 5 juni 2011: de gemeente heeft in haar brief van 27 juli 2011 aan de ontwikkelaar aangegeven veel waarde te hechten aan een zorgvuldige afstemming ten aanzien van de diverse plannen die in voorbereiding worden genomen en het gemeentelijke woningbouwprogramma.

De gemeente heeft naar aanleiding van een (geheim) collegebesluit van 3 april 2012 een prioritering van het woningbouwprogramma opgesteld, behorende bij plannen/projecten die de gemeente tot 2017 geheel of gedeeltelijk wil realiseren.

Opmerking onderzoeker: die hierboven genoemde collegebesluiten zitten niet ons onderzoeksdossier. Deze stukken worden genoemd in de intentieovereenkomst tussen de ontwikkelaar en de gemeente (2013).

2012 - Intentieovereenkomst

De gemeente en de projectontwikkelaar hebben op respectievelijk 4 oktober 2012 en 21 september 2012 een intentieovereenkomst ondertekent met als doel te onderzoeken of herontwikkeling van het plangebied IJzergieterij ruimtelijk en financieel haalbaar is.

2013 – Nota van Randvoorwaarden

Het college heeft op 6 mei 2013 de Nota van Randvoorwaarden en Uitgangspunten voor de locatie IJzergieterij vastgesteld. Voor vaststelling is deze nota in de Ontmoeting op 18 april 2013 aan de raad gepresenteerd. Onder punt 4 van het collegebesluit van 6 mei 2013 is opgenomen dat de ingebrachte opmerkingen door gemeenteraad en andere betrokken worden meegenomen in de verdere uitwerking van de plannen.

2016 – Ontwikkelplan

Dit document onbreekt in het onderzoeksdossier.

2017 - Inloopavond voor inwoners

De projectontwikkelaar organiseert een inloopavond voor omwonenden op 12 september 2017, om hen te informeren over de planontwikkeling en eventuele vragen te beantwoorden. Er zijn globale schetsen (proefverkaveling en sfeerbeelden) gepresenteerd, waar inwoners kennis van konden nemen en vragen en input over konden leveren.

In een bewonersbrief doet de projectontwikkelaar verslag van de inloopavond en is te lezen dat het een druk bezochte inloopavond was, die overwegend als positief is ervaren. Er is een verscheidenheid aan vragen gesteld en onderwerpen als waterhuishouding, parkeren en verkeers-afwikkeling zijn aan bod gekomen.
Bron: Gebroeders Blokland brief aan bewoners, september 2017

2017 – Start klankbordgroep IJzergieterij

Aanleiding voor oprichten klankbordgroep is onvrede van bewoners over betrokkenheid bij planontwikkeling. Tijdens de inloopavond in september 2017 hebben bewoners kunnen aangeven wat belangrijke aandachtspunten zijn. Tijdens de Ontmoeting in september 2017 hebben bewoners de gemeenteraad gevraagd of er mogelijkheden zijn mee te denken en te praten over de planontwikkeling van de locatie IJzergieterij. Naar aanleiding hiervan heeft de portefeuillehouder geopperd om door middel van een klankbordgroep inwoners mee te laten denken met planontwikkeling. Bewoners dienen deze klankbordgroep zelf te organiseren. De gemeente zorgt voor afstemming met ontwikkelaar en terugkoppeling.
Bron: aantekening verslag KBG IJzergieterij met burgemeester Heijkoop op 18 december 2017

Naast de klankbordgroep zijn er nog twee bewonersverenigingen die zich onder andere bezighouden met de plannen voor IJzergieterij, Bewonersvereniging Nieuweweg en Bewonersbelangen Peulenstraat-Zuid. Met de bewonersvereniging Nieuweweg was al periodiek overleg. In 2019 hebben beide groepen zich aangesloten bij de klankbordgroep en werden de z.g. coalitie.
Bron: AD, artikel 29 januari 2020: https://www.ad.nl/dordrecht/deze-smalle-straat-moet-de-nieuwe-wijk-ontsluiten-omwonenden-woedend-dit-kan-gewoon-niet~a7a67e9e/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F
Bron: ambtelijke verificatie van bevindingen

2017-2018 - Samenspel met de Klankbordgroep IJzergieterij

De klankbordgroep zoekt contact met de gemeente om haar zorgen te uiten over de plannen rondom de IJzergieterij. Er vindt een overleg plaats op 21 november 2017, waarin de gemeente en de klankbordgroep de zorgen van de klankbordgroep met elkaar bespreken. In het overleg wordt afgesproken dat de klankbordgroep verslag doet van het gesprek en haar vragen en zorgen in een brief zal vatten. Kort daarop stuurt de klankbordgroep de afgesproken brief naar de gemeente met een conceptverslag van het overleg en een vragenlijst het verzoek om schriftelijke antwoorden. Daarnaast wordt er gesproken over het afstemmen van een datum voor een ontmoeting met de raad. Tussen 2018 en 2019 vindt er regelmatig overleg plaats tussen de gemeente en de klankbordgroep. Deels schriftelijk, maar ook via fysieke bijeenkomsten. Uit emailberichten tussen de gemeente en de klankbordgroep en berichten uit de media blijkt de verhouding tussen partijen te verslechteren en stroef te verlopen. Na de gemeenteverkiezingen van 2018 wordt een nieuwe start gemaakt met nieuwe projectleiders bij de gemeente en de ontwikkelaar.

Bron: Klankbordgroep IJzergieterij, brief aan gemeente, 28 november 2017

2018 – Concept Stedenbouwkundig Programma van Eisen (SPvE)

Het concept SPvE wordt in De Ontmoeting juni 2018 besproken. Voor de ontwikkeling van de IJzergieterij is een stedenbouwkundig programma van eisen opgesteld door Space Value in opdracht van de gemeente, en in samenwerking met de projectontwikkelaar en een architectenbureau. Bij het opstellen waren betrokken: een projectgroep die de opgaven in beeld heeft gebracht en de klankbordgroep van omwonenden die hebben meegedacht over de ontwikkeling. Aan de hand van de opgaven zijn afwegingen gemaakt en keuzes voorbereidt. Dit proces heeft geresulteerd in een Stedenbouwkundig Programma van Eisen.

2019 – Vaststelling SPvE door het college op 25 juni 2019

Het SPvE biedt het ruimtelijk en kwalitatief kader voor ontwikkeling van de locatie IJzergieterij en de aansluiting op de omgeving. Het is een opmaat naar een nieuw bestemmingsplan voor de locatie en vormt het kader voor het vervolgtraject richting realisatie van het ontwikkelplan. Het gaat in op het globaal beoogde programma voor woningbouw en overige functies.

De meest relevante deelaspecten worden beschreven die gelden als randvoorwaarden bij de verdere uitwerking:

- Woonprogramma: 100-150 woningen (proefverkaveling 145);
- Mix van typologieën is vastgelegd: 52 grondgebonden woningen (36%) en 93 appartementen (64%);
- Parkeernormen zijn gespecificeerd: circa 305 parkeerplaatsen.
- 10 deelaspecten zijn geïdentificeerd. Zie verderop in deze bijlage meer info over het SPeV.

2019 – Voorontwerpbestemmingsplan

Behandeld door college op 15 oktober 2019. Voorafgaand aan de formele bestemmingsplanprocedure is het voorontwerp bestemmingsplan voor inspraak vrijgegeven in de periode 24 oktober 2019 tot 4 december 2019. Het voorontwerp was in te zien via de landelijke website www.ruimtelijkeplannen.nl. Een analoog boekje van het plan lag ter inzage bij de receptie van het gemeentehuis. Ook is het voorontwerp toegezonden aan de overleginstanties zoals bedoeld in artikel 3.1.1. van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro).

2020 – Nota van inspraak en overleg voorontwerpbestemmingsplan

In totaal zijn 25 reacties ontvangen. Deze zijn samengevat en beantwoord in de Nota inspraak en overleg voorontwerpbestemmingsplan (bijlage 15 bij toelichting ontwerpbestemmingsplan jan 2021).

2020 – Ontwerpbestemmingsplan

Behandeld door het college op 26 mei 2020. Het ontwerpbestemmingsplan 'IJzergieterij' met bijbehorende stukken hebben van donderdag 4 juni 2020 tot en met woensdag 15 juli 2020 ter inzage gelegen.

2020 – Samenwerkingsovereenkomst

Er wordt een samenwerkingsovereenkomst gesloten tussen de gemeente en de projectontwikkelaar. Deze wordt behandeld door het college op 26 mei 2020 en ondertekend op 24 juni 2020. Deze overeenkomst is een zogenaamde anterieure overeenkomst, waarmee de gemeente haar verplichting tot kostenverhaal regelt en mede in dat perspectief planologische medewerking verleent. De financiële uitgangspunten zijn:

- De projectontwikkelaar draagt de kosten voor uitvoering van de samenwerkingsovereenkomst;
- De kosten voor vergoeding van planschade komen voor rekening van de projectontwikkelaar;
- De projectontwikkelaar is in verband met het in exploitatie brengen van het plangebied aan de gemeente verschuldigd:
  - Een bedrag van €94.913,- excl. BTW voor de gemeente gemaakte en toekomstige kosten voor de voorbereiding en ter uitvoering van de overeenkomst, de planvoorbereiding en begeleiding;
  - En bedrag tussen €500.000,- en €1.170.000,- excl. BTW voor de gemeente te maken civieltechnische kosten aan buitenplanse activiteiten die direct noodzakelijk zijn voor de realisatie van het project of met betrekking tot het plangebied. Specifiek gaat het om het aanpassen van de kruising met de Nieuweweg en Rivierdijk en het aanpassen van de aansluitingen op de Rivierdijk conform het SPvE;
  - Kosten van nutsbedrijven die in rekening worden gebracht bij de gemeente worden doorberekend aan de projectontwikkelaar;
  - Voor het gebruik van openbare ruimte voor de bouwplaatsinrichting is de gemeentelijke Precarioverordening van toepassing;
  - De projectontwikkelaar maakt voor eigen rekening en risico het plangebied bouw- en woonrijp;
  - De projectontwikkelaar verkoopt aan de gemeente de percelen grond bestemd voor toekomstig openbaar gebied tegen een bedrag van €1,-. Deze grond zal worden geleverd vrij van zakelijke rechten, vrij van opstallen en in of op de bodem aanwezige verontreinigingen welke gevaar opleveren voor het milieu en volksgezondheid, dan wel anderszins een beletsel vormen voor het voorgenomen gebruik. Realisatie van het openbaar gebied in het gehele plangebied vindt plaats door de projectontwikkelaar, alsmede het onderhoud en oplevering van het openbaar gebied;
  - De gemeente kan besluiten ten behoeve van tijdige realisatie van het project om de bestemmingsplanwijziging tegelijkertijd met de omgevings-vergunningaanvraag te behandelen, waarbij na vaststelling van het bestemmingsplan ook de omgevingsvergunning kan worden afgegeven;
  - De gemeente is niet aansprakelijk voor schade ten gevolge van publiekrechtelijke belemmeringen;
  - De projectontwikkelaar draagt zorg voor communicatie richting derden, omwonenden en belanghebbenden.

2021 - Nota van beantwoording zienswijzen

Voorgelegd aan de raad Debat en besluit op 21 januari 2021. Tijdens de periode van terinzagelegging zijn op het ontwerpbestemmingsplan achttien zienswijzen binnengekomen. De verwerking van de zienwijzen op het ontwerp-bestemmingsplan worden gepresenteerd in de Nota van beantwoording zienswijzen 'IJzergieterij'. De uitkomst is dat de zienswijzen aanleiding gaven om het ontwerpbestemmingsplan aan te passen. Besluit over de vaststelling vindt plaats na afloop van zienswijzentermijn en wordt bekend gemaakt op de gemeentelijke informatiepagina van het Kompas, Staatscourant en op de gemeentelijke website.
Bron: raadsbesluit: Bestemmingsplan "IJzergieterij", 21 januari 2021

2021 – Vaststelling bestemmingsplan

Behandeld door het college op 15 december 2020 en voorgelegd aan de raad Debat/Besluit op 21 januari 2021. De raad heeft het bestemmingsplan op 21 januari (gewijzigde vaststelling 27 mei 2021) vastgesteld.

2021 – Vragen vanuit de raad

De raad heeft via de fracties vragen gesteld over de volgende onderwerpen:

- Procedure M.E.R.: wettelijke basis, rollen initiatiefnemer en bevoegd gezag, besluit bevoegd gezag;
- Bodem en Geluid: bodemonderzoek en saneringsplan, akoestische onderzoeken en vaststellen hogere waarden;
- Verkeer: Kruising Nieuweweg met Rivierdijk, Peulenstraat-Zuid, wijze van meten onderzoeken, regelen verkeerssituaties binnen bestemmingsplan;
- Beantwoording zienswijzen, bouwhoogtes en bestemmingen (horeca, kantoor, groen, spelen en verkeer);
- Samenwerkingsovereenkomst: vervolg op intentieovereenkomst, om kostenverhaal te regelen, door college te sluiten, inzage door de raad mogelijk (doch vertrouwelijk).

2021 – Omgevingsvergunning is verleend

Het gemeenteblad nr. 382277 van 28 oktober 2021: kennisgeving besluit aanvraag omgevingsvergunning IJzergieterij .

De gemeente heeft op 25 okober 2021 een besluit genomen op de aanvraag voor een omgevingsvergunning op locatie IJzergieterij. De vergunning is verleend. Het besluit betreft: het realiseren van 150 nieuwbouwwoningen met garages en bergingen, een parkeerkelder en vier commerciële ruimten. Omdat er geen bezwaar en beroep tegen deze vergunning is ingediend, kan de bouw al gestart worden.

2022 – Beroep en uitspraak Raad van State

Tegen het bestemmingsplan IJzergieterij werd beroep ingesteld bij de Raad van State. Op 24 augustus 2022 heeft de Raad van State uitspraak gedaan en het bestemmingsplan (2021) vernietigd. Het bestemmingsplan is vernietigd omdat bij de terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan een expliciet m.e.r.-beoordelingsbesluit ontbrak.

De vernietigingsgrond van de Raad van State is te karakteriseren als een eerder procedureel gebrek (vormfout), omdat de inhoudelijk motivering voor een m.e.r.-beoordelingsbesluit wel aanwezig was.

2023 - Ontwerpbestemmingplan IJzergieterij 2023

Dit bestemmingsplan is zoveel mogelijk ongewijzigd gebleven ten opzichte van het bestemmingsplan 2021 en in principe niet aangepast op gebied van bouwregelgeving. Voordat het college een besluit neemt voor terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan, is het noodzakelijk dat er een m.e.r.-beoordelingsbesluit genomen wordt.

Het college heeft op 4 juli 2023 op basis van de "Aanmeldnotitie m.e.r.-beoordeling Bestemmingsplan “IJzergieterij 2023”, Hardinxveld-Giessendam" d.d. 25 mei 2023 en de onderliggende onderzoeken besloten dat er geen Milieu Effect Rapportage (m.e.r.) hoeft te worden opgesteld. Er worden geen belangrijke nadelige effecten voor het milieu verwacht die de opstelling van een MER noodzakelijk maken. Eventuele nadelige effecten worden of zijn reeds gecompenseerd.

Het m.e.r.-beoordelingsbesluit is een voorbereidingsbesluit ten behoeve van het nieuwe bestemmingsplan. Het ontwerpbestemmingplan IJzergieterij 2023, het bijbehorende m.e.r. beoordelingsbesluit en ‘Ontwerpbesluit Hogere Waarde heeft in de periode van 17 augustus tot en met 27 september 2023 ter inzage gelegen.

Er is één zienswijze binnengekomen, namens een groep inwoners. Daarna is er een concept beantwoording opgesteld. De procedure is daarna stil komen te liggen. Dat betekent dat de raad het bestemmingsplan 2023 én de nota van beantwoording nog niet definitief heeft vastgesteld en er dus ook geen beroep mogelijk is.

Respondenten

De respondenten in de onderstaande lijst zijn betrokken in breed algemeen overleg in de oriënterende fase van het onderzoek en/of in individuele of groepsgesprekken in de verdiepende fase over de geselecteerde casussen.

Naam	Fractie
Afvaardiging gemeenteraad	
Wim de Ruiter	CDA
Wim IJzerman	CU
Peter de Roover	CU
Max van den Bout	PvdA
Cees Lock	SGP
Koen Schouten	SGP
Guus van den Bosch	T@B
Paul Hoogstraten	T@B
Marien Jongkind	Griffier

Naam	Functie
Afvaardiging college	
Arjan Meerkerk	Wethouder
Jan Nederveen	Wethouder
Afvaardiging ambtelijke organisatie (geanonimiseerd)	
	Gemeentesecretaris
	Beleidsadviseur Economie
	Directieadviseur
	Projectleider IJzergieterij
	Twee Projectleiders Team leefomgeving
	Projectleider 't Oog
	Programmanager sociaal domein
	Projectleider
	Planeconomisch adviseur
	Twee projectsecretarissen

Respondenten

De respondenten in de onderstaande lijst zijn betrokken in breed algemeen overleg in de oriënterende fase van het onderzoek en/of in individuele of groepsgesprekken in de verdiepende fase over de geselecteerde casus.

Externe partijen	Organisatie
Externe betrokken partijen (geanonimiseerd)	
Projectontwikkelaar	Gebroeders Blokland
Regio accounthouder ruimtelijke ordening	Provincie Zuid-Holland
Lid	Klanbordgroep IJzergieterij
Voorzitter	Bewonersvereniging Nieuweweg

Schriftelijke stukken

Nr.	Jaar	Maand	Titelbeschrijving
Beleid en werkwijze projectmatig werken			
1	2013	6	Gemeente Hardinxveld-Giessendam, Handboek Projectmatig werken, 10 juni 2013
2	2023	5	Gemeente Hardinxveld-Giessendam, Kadernota strategisch grondbeleid 2023-2026, 11 mei 2023
3	2024	1	IPM, Leidraad Projectmanagement inclusief infographic, januari 2024
4	2025	5	Gemeente Hardinxveld-Giessendam, Organisatieplan, mei 2025
Planologische documenten			
5	2012	2	Gebr. Blokland, Projectgroepoverleg Herontwikkeling van 4 locaties: Agenda 1ste overleg, 10 februari 2012
6	2012	2	Gebr. Blokland, Projectgroepoverleg Herontwikkeling 4 locaties, Actiepuntenlijst 1ste overleg, 10 februari 2012
7	2012	10	Gemeente Hardinxveld-Giessendam en Gebr. Blokland B.V., Intentieovereenkomst locatie 'Ijzergieterij', 4 oktober 2012. Incl. bijlagen: 1. Plangebeid, 2. Overlegstructuur, 3. Artikel 6.2.4 Bro, 4. Planning, 5. Kostenraming
8	2013	3	Gemeente Hardinxveld-Giessendam, Nota van Randvoorwaarden en Uitgangspunten 'Locaties Blokland - onderdeel IJzergieterij", 5 maart 2013
9	2016	10	SpaceValue, Memo IJzergieterij: aandachtspunten werksessie stedenbouwkundig ontwerp 12-20-2016, 11 oktober 2016
10	2019	6	Gemeente Hardinxveld-Giessendam, Stedenbouwkundig Programma van Eisen 'IJzergieterij', 25 juni 2019
11	2019	9	Gemeente Hardinxveld-Giessendam en HaskoningDHV, Advies Verkeersafwikkeling Ijzergieterij, september 2019
12	2020	6	Gemeente Hardinxveld-Giessendam en Gebr. Blokland B.V., Samenwerkings-/realisatieovereenkomst 'herontwikkeling Ijzergieterij', 24 juni 2020. Incl. bijlagen: 1. Tekening plangebied, 21 april 2020; 2. Stedenbouwkundig programma van eisen, 14 mei 2019; 3. Handboek openbare ruimte, 2 november 2018; 4. Plankostenscan, 5 mei 2020 en 5. Planning d.d. 6 mei 2020
13	2020	6	Gemeente Hardinxveld-Giessendam, Nota van inspraak en overleg voorontwerpbestemmingsplan 'IJzergieterij', juni 2020
14	2021	1	Gemeente Hardinxveld-Giessendam, Nota van beantwoording zienswijzen ontwerpbestemmingsplan 'IJzergieterij', 21 januari 2021
15	2021	1	Gemeente Hardinxveld-Giessendam, Bestemmingsplan "IJzergieterij", 21 januari 2021
16	2022	2	Gebroeders Blokland, BLVC-plan Ijzergieterij Hardinxveld-Giessendam, 21 februari 2022
17	2022	3	Waterschap Rivierenland en gemeente Hardinxveld-Giessendam, Koopovereenkomst Ijzergieterij, 8 maart 2022
18	2022	3	Waterschap Rivierenland, Brief aan Hardinxveld-Giessendam, getekende overeenkomst grondoverdracht bouwplan Ijzergieterij, verzoek opstarten notariële afwikkeling, 9 maart 2022
19	2023	7	Gemeente Hardinxveld-Giessendam, Ontwerp bestemmingsplan 'IJzergieterij 2023' 11 juli 2023
20	2025	4	Gemeente Hardinxveld-Giessendam en Gebr. Blokland B.V., Addendum Samenwerkings- en realisatieovereenkomst 24 juni 2020, april 2025

Schriftelijke stukken

Nr.	Jaar	Maand	Titelbeschrijving
Projectmanagement en -organisatie			
21	2012	2	Gebr. Blokland, Stedenbouwoverleg Herontwikkeling 4 locaties, Actiepuntenlijst 1ste Stedenbouwoverleg, 29 februari 2012
22	2012	3	Gebr. Blokland, Projectgroep Herontwikkeling 4 locaties: Actiepuntenlijst 2e projectgroepoverleg, 15 maart 2012
23	2012	4	Gebr. Blokland, Stedenbouwoverleg herontwikkeling van 4 locaties, Actiepuntenlijst 2e overleg, 4 april 2012
24	2012	4	Gebr. Blokland, Besprekingsverslag overleg Waterschap Rivierenland, 11 april 2012
25	2012	4	Gebr. Blokland, Projectgroep Herontwikkeling 4 locaties, Actiepuntenlijst 3e projectgroepoverleg, 19 april 2012
26	2012	4	Gebr. Blokland, Stedenbouwoverleg Herontwikkeling 4 locaties, Actiepuntenlijst overleg, 21 juni 2012
27	2012	6	Gebr. Blokland, Projectgroepov erleg Herontwikkeling 4 locaties, Actiepuntenlijst 4e projectgroepoverleg, 28 juni 2012
28	2015	7	Gemeente Hardinxveld-Giessendam, Gebr. Blokland en Waterschap Rivierenland, Verslag overleg gebiedsvisie herontwikkeling locatie Ijzergieterij, 8 juli 2015
29	2015	10	Gemeente Hardinxveld-Giessendam, Projectteam, Kort verslag projectteam nr. 1, 15 oktober 2015
30	2015	12	Gemeente Hardinxveld-Giessendam, Projectteam, Kort verslag projectteam nr. 3, 10 december 2015
31	2016	10	Gemeente Hardinxveld-Giessendam en Gebr. Blokland, Bestuurlijk overleg nr. 4, Kort verslag, 14 oktober 2016
32	2016	12	Gemeente Hardinxveld-Giessendam en Gebr. Blokland, Bestuurlijk overleg nr. 5, Kort verslag, 1 december 2016
33	2017	1	Gemeente Hardinxveld-Giessendam en Gebr. Blokland, Bestuurlijk overleg nr. 6, Kort verslag, 12 januari 2017
34	2017	5	Gemeente Hardinxveld-Giessendam en Gebr. Blokland, Bestuurlijk overleg nr. 7, Kort verslag, 12 mei 2017
35	2017	6	Gemeente Hardinxveld-Giessendam en Gebr. Blokland, Bestuurlijk overleg nr. 7, Kort verslag, 29 juni 2017
36	2018	11	Gemeente Hardinxveld-Giessendam en Gebr. Blokland, Ontwerpteamoverleg IJzergieterij: Actie- en besluitenlijst (verslagnr. 2018-10), 22 november 2018
37	2021	4	Gemeente Hardinxveld-Giessendam en Gebr. Blokland, Ontwerpteamoverleg IJzergieterij: Gespreksnotitie overleg 08-04-2021, Inrichtingsplan IJzergieterij, 16 april 2021
38	2022	9	Gemeente Hardinxveld-Giessendam en Gebr. Blokland, Ontwerpteamoverleg IJzergieterij: Actie en besluitenlijst (verslagnr. 2022-01), 20 september 2022
39	2022	11	Gemeente Hardinxveld-Giessendam en Gebr. Blokland, Ontwerpteamoverleg IJzergieterij: Actie en besluitenlijst Ontwerpteam Ijzergieterij (verslagnr. 2022-02), 10 november 2022
40	2022	12	Gemeente Hardinxveld-Giessendam en Gebr. Blokland, Ontwerpteamoverleg IJzergieterij: Actie en besluitenlijst (verslagnr. 2022-02), 9 december 2022
41	2023	3	Gemeente Hardinxveld-Giessendam en Gebr. Blokland, Ontwerpteamoverleg IJzergieterij: Actie en besluitenlijst(verslagnr. 2023-05), 17 maart 2023
42	2023	4	Gemeente Hardinxveld-Giessendam en Gebr. Blokland, Ontwerpteamoverleg IJzergieterij: Actie en besluitenlijst (verslagnr. 2023-06), 18 april 2023
43	2023	6	Gemeente Hardinxveld-Giessendam en Gebr. Blokland, Ontwerpteamoverleg IJzergieterij: Actie en besluitenlijst (verslagnr. 2023-07), 13 juni 2023

Schriftelijke stukken

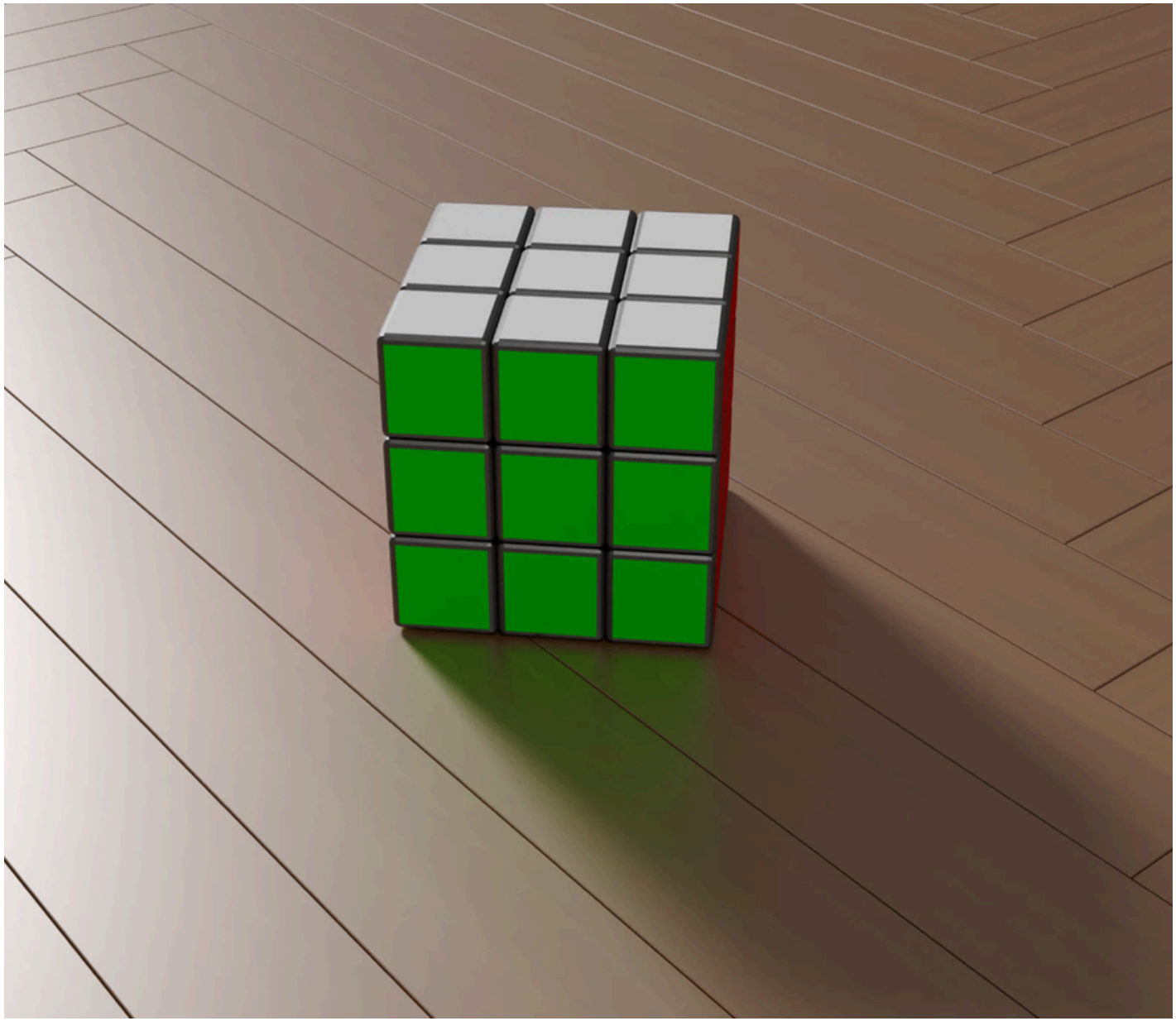
Nr.	Jaar	Maand	Titelbeschrijving
Projectmanagement en - organisatie			
44	2023	6	Gemeente Hardinxveld-Giessendam en Gebr. Blokland, Ontwerpteamoverleg IJzergieterij: Actie en besluitenlijst (verslagnr. 2023-07), 13 juni 2023
45	2023	9	Gemeente Hardinxveld-Giessendam en Gebr. Blokland, Ontwerpteamoverleg IJzergieterij: Actie en besluitenlijst (verslagnr. 2023-08), 22 september 2023
46	2023	12	Gemeente Hardinxveld-Giessendam en Gebr. Blokland, Ontwerpteamoverleg IJzergieterij: Actie en besluitenlijst (verslagnr. 2023-09), 1 december 2023
47	2023	12	Gemeente Hardinxveld-Giessendam en Gebr. Blokland, Ontwerpteamoverleg IJzergieterij: Actie en besluitenlijst (verslagnr. 2023-10), 12 december 2023
48	2024	2	Gemeente Hardinxveld-Giessendam en Gebr. Blokland, Ontwerpteamoverleg IJzergieterij: Actie en besluitenlijst (verslagnr. 2024-11), 9 februari 2024
Stukken aan de raad			
49	2013	4	Gemeente Hardinxveld-Giessendam, Presentatie aan de raad (De Ontmoeting), Nota van Randvoorwaarden en Uitgangspunten IJzergieterij, 18 april 2013
50	2018	11	Gemeente Hardinxveld-Giessendam, Collegebrief aan fractie PvdA, Beantwoording Artikel 12-vragen locatie Ijzergieterij, 8 november 2018
51	2019	7	Gemeente Hardinxveld-Giessendam, Collegebrief aan fractie CDA, Uitstel beantwoording Artikel 12-vragen inzake planontwikkeling locatie Ijzergieterij, 18 juli 2019
52	2019	8	Gemeente Hardinxveld-Giessendam, Collegebrief aan fractie Philippo, Uitstel beantwoording Artikel 12-vragen inzake planontwikkeling locatie Ijzergieterij, 8 augustus 2019
53	2020	4	Gemeente Hardinxveld-Giessendam, Collegebrief aan fractie CDA, Artikel 12-vragen verkeersrapport Ijzergieterij, 7 april 2020
54	2020	11	Gemeente Hardinxveld-Giessendam, Fractie PvdA, Artikel 12 RvO vervolgvragen nummer 3, Voorbereidingsbesluit college Ontwerpbestemmingsplan IJzergieterij, 13 november 2020
55	2021	1	Gemeente Hardinxveld-Giessendam, Raadsvoorstel (Fractieoverleg), Bestemmingsplan 'Ijzergieterij', 7 januari 2021. Incl. bijlagen: 1. Nota van beantwoording zienswijzen Ijzergieterij, 2. Bestemmingsplan IJzergieterij, 3. Bijlagenboek Toelichting bestemmingsplan IJzergieterij.
56	2021	1	Gemeente Hardinxveld-Giessendam, Presentatie aan de raad (De Ontmoeting), Bestemmingsplannen "IJzergieterij en De Rokerij', 14 januari 2021
57	2021	1	Gemeente Hardinxveld-Giessendam, Email projectmanager aan griffier, Beantwoording openstaande technische vragen van de raad m.b.t. onderwerp Bestemmingsplannen Ijzergieterij en De Rokerij, 20 januari 2021
58	2021	1	Gemeente Hardinxveld-Giessendam, Raadbesluit, Ontwerpbestemmingsplan 'IJzergieterij', 21 januari 2021
59	2021	3	Gemeente Hardinxveld-Giessendam, Fractie PvdA, Schriftelijke vragen ex art. 12 RvO plan IJzergieterij, 16 maart 2021
60	2021	3	Gemeente Hardinxveld-Giessendam, Collegebrief aan Fractie PvdA, Beantwoording artikel 12 RvO inzake plan 'IJzergieterij", 22 maart 2021
61	2021	5	Gemeente Hardinxveld-Giessendam, Collegebrief aan Fractie Philippo, Beantwoording artikel 12 RvO inzake plan 'IJzergieterij', 25 mei 2021
62	2022	2	Gemeente Hardinxveld-Giessendam, Beantwoording schriftelijke vragen SGP, Afwikkeling bouwverkeer IJzergieterij, 24 februari 2022
63	2022	2	Gemeente Hardinxveld-GiessendamFractie PvdA, Schriftelijke vragen ex art. 12 RvO plan Ijzergieterij, 24 februari 2022
64	2023	10	Gemeente Hardinxveld-Giessendam, Collegebrief aan Fractie PvdA, Artikel 12 RvO vervolgvragen m.b.t. kennisgeving ontwerpbestemmingsplan 'Ijzergieterij 2023 en Besluit M.e.r beoordeling, 30 oktober 2023

Schriftelijke stukken

Nr.	Jaar	Maand	Titelbeschrijving
Participatie en communicatie			
65	2017	9	Gebroeders Blokland, Brief Omwonenden Ijzergieterij: verslag inloopavond 12 september 2017, 29 september 2017
66	2017	10	Klankbordgroep IJzergieterij, Brief vragen over programmafasen ontwikkeling locatie Ijzergieterij, 28 oktober 2017
67	2017	12	Klankbordgroep IJzergieterij, Verslag/aantekeningen gesprek met burgemeester Heijkoop, 18 december 2017
68	2018	2	Klankbordgroep IJzergieterij, Verslag bijeenkomst 21 februari 2018
69	2018	5	Klankbordgroep IJzergieterij, Verslag bijeenkomst 23 mei 2018
70	2019	1	Klankbordgroep IJzergieterij, Bericht aan gemeente: Advies verkeersafwikkeling Ijzergieterij, 26 jan 2019
71	2019	7	Coalitie Bewonersbelangen IJzergieterij, Brief aan het college van Hardinxveld-Giessendam: reactie onderzoeksvraag en SPvE Ijzergieterij, 16 juli 2019
72	2019	8	Coalitie Bewonersbelangen IJzergieterij, Bezwaarschrift inzake SPvE Ijzergieterij, 6 augustus 2019
73	2019	9	Gemeente Hardinxveld-Giessendam, Collegebrief aan Coalitie Bewonersbelangen IJzergieterij, Beantwoording vragen locatie Ijzergieterij n.a.v. brief van 16 juli 2019, 26 september 2019
74	2019	10	Gemeente Hardinxveld-Giessendam, Brief omwonenden en belanghebbenden project Ijzergieterij, Uitnodiging inloopavond project Ijzergieterij op 30 oktober 2019: Stedenbouwkundig Programma van Eisen en inzage Voorontwerp Bestemmingsplan van 24.10 t/m 04.12.2019 voor inspraak, 16 oktober 2019
75	2019	11	Bewonersbrief aan gemeente, Ontwikkeling locatie Ijzergieterij, 11 november 2019
76	2022	4	Gebroeders Blokland, Nieuwsbrief Omwonenden IJzergieterij, april 2022
77	2022	10	Gebroeders Blokland, Nieuwsbrief Omwonenden IJzergieterij, oktober 2022
78	2022	11	Gebroeders Blokland, Nieuwsbrief Omwonenden IJzergieterij, november 2022
79	2022	12	Gebroeders Blokland, Nieuwsbrief Omwonenden IJzergieterij, december 2022
80	2023	5	Gebroeders Blokland, 4e Nieuwsbrief Omwonenden IJzergieterij, mei 2023
81	2023	7	Gebroeders Blokland, 5e Nieuwsbrief Omwonenden IJzergieterij, juli 2023
82	2023	8	Gemeente Hardinxveld-Giessendam, Brief omwonenden en belanghebbenden project IJzergieterij, Uitnodiging informatieavond Ontwerpbestemmingsplan IJzergieterij 2023, 30 augustus 2023
83	2024	3	Gebroeders Blokland, 8 Nieuwsbrief Omwonenden IJzergieterij, maart 2024
84	2024	3	Gebroeders Blokland, 8 Nieuwsbrief Omwonenden IJzergieterij, maart 2024
85	2024	6	Gebroeders Blokland, 9e Nieuwsbrief Omwonenden IJzergieterij, juni 2024
86	2025	2	AW Infrabouw, Brief Bewoners van de Rivierdijk (huisnummers 776 t/m 823): uitvoering bouw- en woonrijp werkzaamheden, 11 februari 2025

Schriftelijke stukken

Nr.	Jaar	Maand	Titelbeschrijving
Raad van State			
87	2021	6	Raad van State, Uitspraak voorzieningenrechter (ECLI:NLRVS:2021:1195), Afwzijzing verzoek om het treffen van een voorlopige voorziening, 10 juni 2021
88	2021	9	Raad van State, Uitspraak voorzieningenrechter (ECLI:NL:RVS:2021:2049), Afwijzing verzoek om het treffen van een voorlopige voorziening, 14 september 2021
89	2022	8	Raad van State, Uitspraak voorzieningenrechter (ECLI:NL:RVS:2022:2453), Vernietigt besluit van de gemeenteraad HG van 21 januari 2021 tot vaststelling van het bestemmingsplan IJzergieterij en het besluit van de gemeenteraad HG van 27 mei 2021 tot gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan IJzergieterij, 24 augustus 2022

PARTNERS+PRÖPPER

's-Gravendijckseweg 60, 2201CZ Noordwijk

071 7370167 / 06 14440746

www.partnersenpropper.nl
www.opgavengestuurdwerken.nl